

SLOVENSKI PRIJATEL.

Izhaja enkrat
v mesecu.

Za cerkev, šolo in dom.

Velja na leto
3 fl. po pošti.

Št. 10.

15. oktobra 1857.

VI. tečaj.

Pridiga za dva in dvajseto nedeljo po binkoštih.

(Od deželске gosposke.)

„Dajte cesarju, kar je cesarjevega,“ Mat. 22, 21.

V v o d.

Današnje sv. evangelje nam spet priča in kaže, kako da so hudobni farizeji Jezusa sovražili, in iskali, v kakej besedi ga vjeti, in potem zatožiti. Stopili so eni od farizejev poslani k Jezusu, in so ga barali: „Ali je prav, da se cesarju dacija daje?“ To prašanje je bilo prav zvito, in za Jezusa nevarno. Ako bi bil On rekel: „Ja, dolžni ste dajati“, — bi se bil ljudstvu zameril, ki ni hotlo davkov plačevati; ako bi bil pa rekel: „Nak, niste dolžni“, — bi ga bila deželška gosposka prijela in kaznovala. Vse je bilo dobro zvito — ali Jezusu čisto odkrito, ki človeško serce presodi in nar skrivnejše misli pozna. Ostro jih zato nagovori rekoč: „Vi hinavci! kaj me tako zvito poprašujete in mi mreže nastavljate? Vi ne iščete resnice, temuč krivico, da bi me vjeli in zatožili. Ali povedal vam bom resnico, le pokažite mi dnar, s katerim cesarju dacijo plačujete.“ Podajo mu nekak rimsk denar, in On jih pobara: „Čigava je ta podoba, in opis na denarju?“ Djali so mu: „Cesarjeva!“ — „Dajte toraj cesarju, kar je cesarjevega!“ —

To zaslišati, so jo potegnili eden za drugim; sram jih je bilo!

Ljubi moji! te besede: Dajte cesarju, kar je cesarjevega, so tudi nam rečene, tudi naš se dotikajo. Zato hočem danes vam kazati:

1. kaj smo mi deželški gosposki dolžni; pa tudi še to:
2. zakaj smo ji to dolžni. Bodite pripravljeni!

Razlaga.

1. Marsikaj smo mi podložni svoji deželski gosposki dolžni: Pervič smo dolžni:

a) deželsko gosposko ubogati v vseh pravičnih rečeh.

Ako hoče hiša srečna biti, v miru in pokoju živeti, morajo hlupci in dekcle svojemu gospodarju in gospodinji pokorni biti. Ako hočemo mi vsi v našem cesarstvu, v naši deželi srečno in mirno živeti, nam je potrebna pokorščina proti naši gosposki: le pravična pokorščina ljudi srečne stori. Zato opominja sv. Peter: „Bodite pokorni vsaki človeški oblasti zavolj Boga; ali kralju, kakor nar višjemu, ali poglavarjem, ki so od njega poslani, zakaj tako je volja božja.“ I. Pet. 2, 13. Vse, kar nam deželška gospoda zapoveduje, mora biti nam tako sveto, kakor bi nam sam Bog to bil zapovedal ali prepovedal: „Zakaj ni oblasti od drugod, ko od Boga, katera je, je od Boga postavljena. Kteri se tedaj oblasti ustavljajo, se božji volji ustavljajo“, uči sv. Pavl. Rimlj. 13, 1.

Jaz verjamem, da vam velikobart težko pada, pokornim biti; postavim, kadar morate kazen, večo, muto, desetino ali kako drugo plačilo plačevati; — ali pa tedaj, ki vam vaše sine v vojaščino vzamejo. — Ali premislite, da drugače biti ne more! — Za tiste denarje dobivljate učene gospode, ki vas branijo vse škode in vam pravico delajo; dobivljate duhovne pastirje, kteri skerbijo za vašo neumerjoco dušo; — dobivljate učeničke, ki vaše otroke podučujejo v veliko rečeh; — od tistih denarjev se delajo ceste in mosti, se zidajo šole, bolnišnice in siromašnice, in druge potrebne reči; od tistih denarjev živijo žolmirji, ki naše cesarstvo in domačo deželo varjejo. — Tudi žolnirski stan je pošten stan, tudi on je potreben na tem svetu, da v miru in pokoju živeti moremo. Huda je, svojo domačijo zapustiti; ali vendar kamor Bog človeka kliče, naj človek voljno gre, Bog ga bo vodil in varoval tudi v vojaškem stanu. Kmalo jih mine osem let, in sin, ako je priden bil in se lepo obnašal, pride domu, je veliko vidil in skusil, se veliko naučil in pribranal. In za take izslužene vojake naš pre-svitli cesar prav po očetovsko skerbijo.

Bodimo toraj deželski gosposki vselej pokorni, tako je božja volja, in tudi naša dolžnost. — Smo dolžni:

b) deželsko gosposko častiti in ljubiti. —

Cesar in njegovi namestniki so prejeli svojo oblast od Boga, njih stan je imeniten in visok stan. Naš cesar je gospod prav pobožnega in usmiljenega serca, on skerbi za nas prav kakor dober in skerbni oče za svoje otroke, in verjemite mi! nam se v našem cesarstvu veliko bolj godi, kakor po drugih krajih. Za to smo dolžni, našega cesarja in njegove služabnike častiti in ljubiti, kakor sv. Peter, I. Pet. 2, 17. kliče: „Bojte se Boga in častite kralja!“ Kako hudobno ravnajo toraj tisti gerdi ljudje, ki svojo gosposko hudo sodijo, krivično dolžijo, in njej nesreče želijo! Tako opravljanje krade gosposki čast in dobro ime, jemlje ji poštenje: hudobneži se povzdigujejo, strah in pokorščina ljudi zapušča, in svet se tam hujša, kjer gosposka od podložnih prav poštovana ni. Zato sam Bog pravi po Mojzesu: „Sodnikov, kateri so namesto Boga, ne opravljati, in Višega svojega ljudstva ne kleti.“ — To se res tudi tajiti ne da, da se slabe in krivične gosposke na svetu znajde; ali tudi taka nam je od Boga dana. Slaba in krivična gospoda je šiba božja zavolj naših pregreh. Ali tudi taki moramo pokorni biti in njej čast skazovati: prišla bo ja enkrat ura pravice, kjer bo Bog krivično gosposko pravično, sodil in kaznoval, — nam pa vse, kar smo iz ljubezni božje voljno terpeli, obilno poplačal! —

Smo dolžni tretjič

b) za deželsko gosposko Boga prositi. —

V rokah naše gosposke veliko dobrega, pa tudi hudega za nas leži. Božja volja je tako in on to pripušča. O velika sreča in gnada je dobra in pravična gosposka; pa tudi velika nesreča in kazen je slaba in krivična gosposka! Pa tudi, težej kakor mi mislimo, je butara, katero nosi deželška gosposka že na zemlji, kaj bo še le tam v večnosti, ker bojo tisti, ki so več prejeli, tudi hujše sojeni!? — Za tega voljo smo naše višje s svojo molitvijo podpirati dolžni. „Prosim tedaj, opominja sv. Pavl, I. Tim. 2, 1., naj se opravljajo prošnje in molitve za vse ljudi; za kralje in gospodo, da bi mirno in pokojno živeli v vsi brumnosti in poštenosti, zakaj to je prav in prijetno pred Bogom, našim zveličarjem.“ —

To so storili vsi božji svetniki: za svoje neverne cesarje in oblastnike so prvi kristjani molili; moliti smo dolžni tudi mi za svojega keršanskega cesarja in njegove namestnike, naj jim Bog, kralj vseh kraljev, in gospod vseh gospodov, pravo modrost in pravično pamet da, svoje podložne po njegovi sv. volji pošteno voditi, časno srečne in večno zveličane storiti. Usmiljeni Bog bo uslišal naših prošelj glas, in nam bo dal gosposko po svojem sercu! — Sedaj pa še poslušajte,

2. zakaj smo vse to svoji deželski gosposki dolžni? Mi smo dolžni, te dolžnosti zvesto spolnovati:

a) za to, ker smo kristjani, kateri imamo živeti po Kristusovej veri in po njegovem izgledu.

Zdaj pa poslušajmo, kaj nam Kristus zapoveduje: „Dajte cesarju, kar je cesarjevega“; zdaj pa poglejmo, kako se je on zadržal, poglejmo našega križanega Jezusa, pobarajmo ga, vsegamogočnega kralja, zakaj on toliko krivice terpi, On, ki bi bil lahko svoje krivične sodnike in grozovitne rabeljne v prah in pepel zdrobil? „Vse terpim, nam on pravi, da vam pokažem dati cesarju, kar je cesarjevega; da vam izgled zapustim, svoji gosposki, tudi krivični, pokornim biti, dokler je božja volja tako!“ Tudi sv. aposteljni, učenci in prvi kristjani so bili svoji neverni gosposki pokorni, in so jo častili in ljubili, in Boga prosili za tiste, ki so jih preganjali, mučili in morili. — Ako hočemo tudi mi biti pravi učenci Jezusovi, pravi in pobožni kristjani, kakor so bili prvi, tako spolnujmo svoje dolžnosti! — Dolžni smo:

b) Zato, ker je vselej nesrečna dežela, ktera se zoper svojo gosposko ustavlja in punta.

Moj sin, pravi sv. Duh, prip. 24, 21., boj se Gospoda in kralja, ne pridruži se njih zaničevavcem; zakaj pogubljenje pride naglo.“ In sv. Pavl uči: „Kteri se oblasti ustavljajo, se božji volji ustavljajo, in sam sebi ojstro in težko sodbo nakopljejo!“ In to je resnica! Saj jih je še veliko med vami, kateri strašno francozko vojsko pomnijo. Tavžent in tavžent ljudi je v vojski konec vzelo; koliko mest in krajev je bilo požganih, koliko cerkev obropanih, koliko duhovnikov umorjenih, koliko nedolžne kervi prelite, koliko njiv in travnikov pomandranih, koliko strašnih grehov storjenih! Odkod vse te velike nesreče! Nekteri hudobni možje so krivo učili,

kako srečno in veseli bojo ljudje živeli, ako bo gospoda pobita; nesrečni so jim verjeli, so se puntali, so svojega kralja ob glavo djali, in tako si nakopali to veliko nesrečno in težko sodbo.

Ja, nesrečna je vsaka dežela, kjer se ljudje svoji gosposki ustavljajo in puntajo! — Dolžni smo tretjič:

3. Za to, ker veliko dobrot od deželske gosposke prejemljemo.

Gospoda varuje nas, naše blago in življenje; zakaj brez nje bi se nam bilo vsako uro bati, da kdo močnejši ne pride, in nam vzame vse, kar imamo. Gospoda nam dela pravico, nas obvaruje vse krivice, in še po smerti skerbi, da naše premoženje v tiste roke pride, katerim smo ga namenili. — Od deželske gosposke dobivljamo sodnike, duhovnike, zdravnike in učenike, kateri skerbijo za našo dušo in truplo. — Kako žalostno, kako drago bi bilo po svetu, ako bi ne bilo cest in mostov; kdo jih nareja in ravna? — Berite stare pisma in bote lahko zvedeli, kako so sovražniki, posebno Turki v naše dežele planili in tako gerdo delali, da je povedati strah: vasi požgali in oropali, stare pomorili in mlade v sužnost peljali, nar lepše kraje so v žalostno puščavo premenili! Zdaj pa, hvala Bogu! vseh teh nadlog med nami ni! Vsak lahko po storjenem delu mirno v senci počiva in brez skerbi sladko zaspi, zato, ker vojaki sovražnikov deželo varujejo, in domače hudobneže v strahu imajo; vojake pa cesar derži! Verjemite mi, brez deželske gosposke bi bil ves svet strašna jama razbojnikov, ki bi se med seboj davili in morili, bi bila vsaka dežela žalostna jama polna zmešnjave in nadlog.

S k l e p.

Moder oče so dali svojemu sinu bčelni sod, da bi se pridnosti od marljivih bčelic naučil. Sin pregleduje bčelice in zagleda veliko matico, kako se med drugimi gosti, pa sama sterdi ne nosi. Vidi tudi debele trote, ki na delo ne grejo. V svoji neumnosti se nad njimi razserdi, rekoč: II čemu je ta živina med pridnimi bčelicami, ona povživa, kar pridne in delavne pridelajo; sama pa naberati noče ali ne zna. Ves serdit matico umori in trote pomučka. Zdaj se mu prav dobro zdi, kakor da bi bil prav kaj modrega storil. — Pa hitro se začne njegov roj brez kraljice mešati; se z drugimi gristi in med seboj močno žalovati.

Nekoliko bčelic se razgubi, nekoliko pomerje, in v kratkem ni roja več. — Mladenču se veselje v žalost spremeni, jokaje svojemu očetu nesrečo potoži. „Kaj si naredil moj sin, modri oče rečejo; ali ne veš, da bčelni koš brez kraljice biti ne more; tvoja nesreča naj te modrosti uči.“ * Ljubi poslušavci moji! Ravno tako tudi svet brez gosposke biti ne more. Poglejte žalosten bčelnik nespametnega mladenča; ravno taka bi se godila vsaki deželi brez gosposke. Večna hvala bodi torej usmiljenemu Bogu, da nam je dal potrebne gosposke! Vem, da moje danešnje besede morebiti marsikteremu ne bojo dopadle; ali kakor je Kristus pot božji brez vse krivice in strahu učil, in na besede ljudi ni porajtal; tako sem tudi jaz keršansk učenik vam brez vsega ovinka povedal, kaj smo deželski gosposki dolžni. Dolžni smo njej v pravičnih rečeh pokorni biti, njo častiti in ljubiti, in za njo Boga prositi. To bo naša časna in večna sreča; tako bomo živeli po Jezusovem izgledu, tako bomo dopolnovali njegove svete besede: „Dajte cesarju, kar je cesarjevega!“ Amen.

Pridiga v biljo spomina vseh vernih.

(Iz pokopališč nam cvetijo tri rožice: vera, upanje in ljubezen; govoril M. H.)

„Sedaj pa ostanejo vera, upanje in ljubezen, to troje, nar večja zmed njih pa je ljubezen.“ I. Kor. 13, 13.

V v o d.

Hliše stojé zapuščene, vse kar le na noge in od doma more, se danas v sveto cerkev poda; tudi marsikteri, ki se zde, da je pot zgubil k božjej službi svoje fare, se pridruži danes unim farmanom; za to vidim cerkev tako napolnjeno, kakor sicer malokdaj ali nikoli. Vi ste prišli svoje rajne obiskovat, njih zelene grobe s cvetlicami in gorečimi svečami olepšat, in na njih jokati in moliti. Za to je pa tudi britof danes cvetečemu vertu podoben, in poslednje cvetlice in rožice, katerih slana ni požgala, so na tihi britof pribežale. Pa prèden vas po stezdicah tega žegnanega verta vodim, mične hribčke tega sv. mesta z žegnano vodo kropim in z vami molim za tiste, ki pod zelenim dernom počivajo,

hočem vam pokazati in utergati tri žlahadne cvetlice, ktere iz pokopališč na britofu rastejo. Kaj porečete, saj je že terda jesen, in zima pred durmi, ni viditi nobene travice in nobene rožice na britofu več. Kdo zamore sedaj tukajle kako rožico pokazati ali odtergati? In vendar:

Cvetijo iz pokopališč na britofu tri žlahadne rožice, namrec:

„Vera, upanje in ljubezen.“

Te vam hočem utergati in podati; le zvesto poslušajte!

Razlaga.

Vsaka stopinja po britofu je žegnana zemlja, prah je tistih tavžent in tavžent kristjanov, ki so od osmega ali sedmega stoletja sem tukaj bili pokopani. Njih trupla so strohnele, njih prah čaka oživljenja sodnega dne; pa iz njih groba nam cvetijo kakor žlahadne rožice zlati nauki, ki nas spodbadajo, zvesto verovati, terdno upati in goreče delavno ljubiti.

1. Glej, kateri tovrne pod dernom spijo, so bili farmani naše fare. V zgodovini naše dežele se bere, da je naša fara vselej zvesta bila sv. katoljski cerkvi. Oni so bili toraj zvesti katoljski kristjani, ki so po nauku Jezusovem in sv. katoljske cerkve živeli in zamerli. Njih imena so pozábljene, njih žlahta je ž njimi vred tukaj pokopana; sveta mati farna cerkev jih pa ni pozabila, v njeni molitvi, v njenem spominu živijo skoz in skoz, in danes in jutraj pošilja svojega mašnika, njih grob kropit z žegnano vodo in za nje molit. Gotovo je, da jih veliko naše prošnje ne potrebuje več; dosegli so že večne nebesa in tamkaj le za nas prosijo; pa ravno tako gotovo je, da jih še veliko v temnih vical zdihuje, in da jih danes naša molitva razveseluje, tolaži in znabiti strašnih vic reši. Iz njih praha raste mertva trava; pa poslušaj, ki danes po njej hodiš, njih mili glas: Bodi, prijatelj! bodi vselej zvest sveti katoljski veri; zakaj ni druge resnice, ni drugega pota v nebesa, n' zveličanja v življenju, v smerti in po smerti, kakor v katoljski cerkvi. Kar malopridni in posvetni modrijani drugega kvantajo, in te od sv. vere odvrtačujejo, je le laž in hudoba. Glej, tam počivajo tvoj rajni atej, tvoja rajna mama! ali kako gorece so žebrali, kako skerblijivi in pohlevni in vsi srečni so bili po svojej sveti veri, oj da bi njih spomin novo ljubezen v tebi zbudil, da bi ne pozabil sv. kat. cerkev! O da bi te kristjan! ta mili glas

pomerlih omehčal in zbudil za sv. vero, da bi ne poznal večjega blaga, kakor svojo vero, da bi ne poznal večje skerbi, kakor božjo besedo in božjo službo poslušati; o da bi se ti odpovedal svoje merzloti in zanikernosti in goreč kristjan bil, nikar le kristjan po imenu, temuč tudi v sercu in življenju.

Tako oživlja pokopališče rajnih našo keršansko vero, ono obuja pa tudi naše upanje.

2. Jaz vidim žegnane sveče v vaših rokah in na grobih. Kaj pomenijo te lučice? One pomenjajo večno življenje, ki ga rajnim po Jezusu Kristusu prosimo. Tu na britofu počivajo njih trupla; truplo, ki je iz zemlje vzeto, se tukaj zopet v zemljo spremeni; pa duše pokopanih so tam, kamor so zaslužile, v nebesih, v vicah ali v peklu. Onim, ki so v gnadi Gospodovi zamerli, sije zdaj luč večnega življenja. Prijatli, bratje, sestre! tudi nas vse bojo enkrat, morebiti skoraj na britof zanesli in nas pokopali zraven ljubih rajnih. Kaj bo pa z našo neumerljivo dušo? Kakor gotovo je veliko tistih, ki njih prah na našem britofu počiva, že nebeško zveličanje doseglo: tako gotovo imamo tudi mi upanje, po nauku in gnadi Jezusovi v svete nebesa priti, ako si le prav prizadevamo. Ja imamo tudi upanje, da bojo enkrat naše in vseh pokopanih trupla zopet z dušo se sklenile in oživele: „Pride ura, ob kateri bojo vsi, ki so v grobeh, slišali glas Sinu božjega in bojo prišli.“ Jan. 5. Kako bo v tisti uri na tem britofu? Glej, danes le mergoli, le šumi ljudi po britofu. Pri marsikterem grobu jih kleči po čvetero, petero. Kaj bo sodni dan, ko bojo iz vsakega groba vsi pokopani, ki so bili skoz sedem, osem sto let tu pokopani, se vzdigovali in vsak v svojem mesu, ki so ga v življenju na zemlji imeli, ustajali!

Glej, čudno bo viditi! Iz vsakega groba ustajajo po redu pokopani vseh časov, stari in mladi, bogati in borni, gospodi in berači, in glej, mergoli jih, kakor bčelic, kadar rojijo. Glej, njih spremenjene trupla, kako so lepe in se svetijo; — glej pa tudi med njimi une, ki so ustali, pa nikar spremenjeni, gerdi so in ostudni, ki bojo šli v pogubljenje. Glej, kako veselo se spoznavljajo! Zraven sebe zagleda žena svojega zvestega moža po nebeško lepega, in zagledajo starši svoje pridne otročice, in pohlevni otroci svoje pobožne starše, in zagledajo in spoznavljajo se keršanski prijatli in sosedi in se čudijo nad svojo nebeško

lepoto, in se pozdravljajo in romajo, lepa procesja! pred sodni stol Gospodov. Pa glej, tudi drugo žalostno spoznavljanje! Na tistem britofu, morebiti iz tistega groba ustajajo dobri znanci, zakonski, starši in otroci, predpostavljeni in podložni, se spoznavljajo, pa nikar veselo, eni so spremenjeni, drugi imajo madež zaverženih na čelu; tudi ti pogubljen? tudi ti prekleta! Gorje! mojega pogubljenja si ti kriv zapeljivec, ti nemarni oče, slaba mati, nezvesti predpostavljeni; — take besede slišiš od njih. Tudi oni grejo pred Sodnika; pa tulijo: Gore padite čez nas in hribi pokrite nas! O britof, ti mesto našega prihodnega ustajenja, tebe pogledati nam je strašno, pa tudi veselo, ker nam upanje kažeš srečne večnosti in veselega ustajenja, ako se sedajnega življenja, časa, gnade in milosti božje prav poslužimo.

Ja, ljubi kristjani moji! britof nam zna biti kraj sladkega počitka in nebeške časti sodni dan, ako v pravi sv. ljubezni živimo in zamerjemo.

3. Pojdite z menoj še enkrat toven na britof in pogledjte mične in zelene hribečke, zelene posteljce hladnega groba. V njih ležijo in spijo zamerli več sto let; žegnani duhovniki, žlahtni gospodi, bogati kmeti, delavci, hlapci, ubožci, bogati in berači, mladi in stari, mladenči in deklice, možje in žene. Zdaj izkoplji grob bogatega, berača in lepe deklice — kaj najdeš? Prah in gnjilobo ali mertvaško glavo, ki je vsaka vsaki podobna, in cunje ali so hodične ali žametne ali židane, je zdaj enako. Glej to je vse, kar so rajni od zemljenske časti seboj vzeli. Ali nekaj drugega je, kar so seboj vzeli, — to so njih dobre dela in čednosti. Vsi sveti zdihleji in počutki njih serca, vse njih domače in cerkvene molitve, vsi njih trudljivi poti k božji službi, vse tiste vroče solze, ktere so čez svoje grehe jokali, njih posti in zatajevanja, njih krotkost in ponižnost, po kateri so razžaljenje nosili, njih čisto ponižno domače življenje, njih lepa zvestoba, po kateri so svoj zakon, svoj nizek stan držali; vse kar so iz ljubezni do Boga mislili in terpeli; vse kar so svojemu bližnemu, svojim otrokom, poslom, sosedom in sovražnikom dobrega storili, govorili in hudega za nje prestali; vse njih čednosti in dobre dela so šle za njimi. One so njih duši božje usmiljenje, njih

truplom sladek počitek pripomagale. Brat, sestra! skoraj, — zakaj človeško življenje mine prehitro, in nobeden ne ve dneva in ure, — skoraj bojo tudi mene in tebe ali na ta ali kak drug britof zanesli. Naga sva prišla na svet in nič drugega, kakor leseno trugo in ponošeno suknjo bova od sveta vzela seboj. In duša, najna duša, kam pojde!? Prijatelj! ti veš, kaj je duši treba, da pride v večno življenje. Ljubezen, sv. keršanska ljubezen. „Ako hočeš v večno življenje iti, uči Jezus, derži zapovedi. Ljubi Boga čez vse, in bližnega kakor samega sebe.“ Glejte, ljubi kristjani moji! po božjem nauku moramo živeti, čiste, pravične roke, življenje pošteno moramo imeti, Bogu služiti, njemu dati, kar je božjega bližnjega za brata spoznati in ž njim djati po bratovsko; tedaj si nabiramo zakladov za večnost, duši milost božjo, truplu pa sladek počitek na britofu: „Blagor mertvim, ki umerjô v Gospodu, njih dela gredo za njimi.“

S k l e p.

Kristjani! moja beseda je pri kraju, ali je pa tudi v vaših sencih? Jaz hočem upati! Spomnite se je, kadar danes in sicer na britof stopite. Glejte križe na grobih, oni vam oznanujejo, da so ti, ki so tukaj pokopani, katoljški kristjani bili; tudi vam naj gre sv. vera čez vse, nje nauki, nje zakramenti naj bojo nar sladkejša hrana vaše duše. Na grobih gorijo žegnane sveče, one pomenijo večno življenje v nebesih, ki ga svojim rajnim prosite, in ga tudi sami doseči upate. Na grobu ste cvetlice in rože vsadili — prave cvetlice so dobre dela ljubezni, ki za nami v večnost gredo. Tako uči nas britof danes vero, upanje in ljubezen, to troje. „Naj večna med temi, pravi apostel Pavl, je ljubezen.“ Ona je močna, in smert in grob premaga. Za našo ljubezen prosijo danes nar bornejši naših bratov in prijatlov, ki si sami ne morejo pomagati, ki ne morejo drugega, ko terpeti, zdihovati in rešivne ure čakati. Kteri so ti naši nar revnejši bratje in sestre? Ti so verne duše v vicah. Glej! iz strašnega plamena stegujejo svoje proseče roke in vpijejo: „Usmilit se nas, saj vi prijatli naši, zakaj božja roka nas je zadela.“ O glej in poslušaj! morebiti so tudi tvoj oče, tvoja mamica, tvoj mož,

tvoja žena, tvoj brat, tvoj prijatelj med njimi: o ne odteguj jim svoje ljubezni, žebraj za nje posebno danes pri sv. maši, daruj njim svoj post, svoje ubogajme, poravnaj njih zapuščene krivice, razveseluj jih s svojim pobožnim življenjem, da bojo skoraj dosegli večni počitek in luč večnega življenja. Amen.

Pridiga za triindvajseto nedeljo po binkoštih.

57 (I. Česa je treba, da se zveličamo? Gov. T. R. pri sv. L.) 57.75

„Gospod! moja hči je zdajle umerla, ali pridi in položi svojo roko na njo in bo oživila.“ Mat. 9, 18.

V v o d.

Nar večja *dobrota* sreča na svetu je ljubo zdravje, — nar dražje blago je naše življenje; — pa tudi nar hujša nadloga je dolga je dolga bolezen, — nar britkejša žalost je merliča na parah v hiši imeti. — To nas uči vsakdanja skušnja, to nam pričuje današnje sv. evangelje. Neutolažljiva je bila žena, ktera je bila vse svoje premoženje zdravnikom potrosila, da bi le saj enkrat ozdravila se, ali vse je bilo zastonj; bolezen je le hujši prihajala, dvanajst let je na kervotoku terpela. Pa kako veselje je občutila, kadar se je bila roba Jezusovega oblačila dotaknila in na vsegamogočno besedo: „Zaupaj, hči! tvoja vera je tebe ozdravila“, Mat. 9, 22., zgubljeno zdravje zopet zadočila. — Žalosten je bil Jair, višji judovske shodnice, ko je viditi moral svojo edino hčer že umirati in kmalo potem slišati: Tvoja hči leži na mertvaških parah; ali z neizrekljivim veseljem je bilo napolnjeno njegovo serce, kadar na Jezusovo besedo: „Dekle ustani!“ Mark. 5, 41., svojo ravno že mertvo hčer na svoje persi zopet živo pritisne.

Ali bolezen in smert je dvojna: telesna in dušna. Če je že grenko in žalostno, bolen biti, in merliča doma na parah imeti, koliko britkejši in žalostnejši ni, bolno ali celo mertvo dušo v revni hiši svojega telesa nositi? Saj duša, kakor veste, je nar lepša, nar dražja božja stvar na zemlji. — Kdo tedaj ne bo skerbel, svojo bolno dušo ozdraviti, kakor evangeljska žena svoje truplo? Kdo ne bo vse oprosil, svojo mertvo

dušo zopet k življenju obuditi, kakor Jair svojo edino hčer? Saj tudi duša je le edina. — To nar dražjo dušo zdravo ohraniti, in če je bolna, ji zopet k zdravju pomagati; to nar žlahnejšo dušo vselej živo imeti, in če je v smertnem grehu, jo spet k življenju obuditi; to edino in neumerljivo dušo zveličati, mora nam biti nar večja in perva skerb. — Hočeš pa svojo edino, nar lepšo, nar dražšo, nar žlahnejšo dušo zveličati, je potrebno:

1. da ti usmiljeni Bog svojo gnado deli; in
2. da si tudi sam prizadevaš.

Treba je toraj Jezusa in treba je tudi samega tebe moj kristjan; to hočem pokazati, pripravite se!

Razlaga.

1. Da ste gnada božja in tvoja lastna prosta volja, kristjan moj! k zveličanju tvoje duše neobhodno potrebni, je vedna verna resnica sv. matere katoljske cerkve, in ta glavna resnica je v Tridenskem zboru v VI. seji enoglasno vsem krivovercem vkljub poterjena. — Tega nas prepriča tudi današnje sv. evangelje. — Povejte mi, ali bi bila žena ozdravela, ako bi se ne bila roba Jezusovega oblačila dotaknila? Jaz rečem, da ne; zakaj vse je bila že pokusila, zgubljeno zdravje zopet zadobiti, vse zdravnike vprašala, vse sorte zdravil uživala, vse svoje premoženje potrosila, in vendar je na kervotoku le terpela. Ali bi bila pa zopet ozdravela, ako bi bila sama brez vse skerbi ostala, za Jezusa se še ne zmenila in na njega nič porajtala? Zopet rečem, da ne. — Ali bi bila Jairova hči zopet oživela, ako bi je ne bil usmiljeni Jezus za roko prijel, in z vsegamogočno besedo ne rekel: „Dekle ustani!“ Si upam odgovoriti, da ne; zakaj mertve k življenju buditi, je delo vsegamogočnosti božje. — Ali bi bil pa Jezus tak čudež storil, ako bi bil Jair neveren, Jezusa, kakor terdovratni farizeji, sovražil, ako bi ne bil njega prosil, sam k njemu ne šel, tudi nobenega, Jezusa prositi, ne poslal? — Ej, Jairova mertva hči bi bila le na mertvaških deskah ležala, in za vselej v temno krilo matere černe zemlje zagrebena. — Obojno je bilo potrebno: Jezus in lastno prizadetje. — Hočeš tedaj tudi ti, kristjan moj! svojo dušo vselej veselo, čisto, zdravo in živo

imeti, in ako je bolna, jo zopet ozdraviti, ako je mrtva, jo zopet k življenju obuditi; je tebi treba gnade božje, in resnobne, delavne proste volje.

Gnada božja je vsem potrebna. — Po našem katekizmu je šesta glavna ali postavna resnica, da brez milosti božje ne moremo Bogu dopasti, nič zasluženja vrednega za večno zveličanje storiti, ne moremo v nebesa priti. Ta resnica je utemeljena na sveto pismo: „Brez mene, pravi Jezus, ne morete nič storiti.“ Jan. 15, 5. Zastonj se trudite, zastonj se vpirate, svojih duš zveličali ne bote, ako v meni, v gnadi božji niste in ne ostanete. „Kdor ni z menoj, je zoper mene, in kdor z menoj ne pobira, raztresa“, Luk. 11, 23. Kdor brez milosti božje živi, je še vselej moj sovražnik, in kdor v gnadi božji dobrih del ne doprinaša, jih zametuje, to je, njegove dela so mrtve, njegove čednosti so vele, blede, suhe brez soka. „Jaz, pravi Jezus, sem vinska terta, vi ste mladike, — kdor v meni ostane, in jaz v njem, on rodi veliko sadu.“ Jan. 15, 5. Jaz sem začetnik vse svetosti, kdor se mene derži, v gnadi božji živi, on bo, kakor mladika na terti obilno dobrih del in svetih čednost za srečno večnost doprinašal; jaz sem studenec vse pravičnosti, kdor iz tega izvira zajema, ne bo nikdar žejen, temuč njemu bo gnada božja kakor studenec žive vode vselej tekla v večno življenje. Jan. 7, 37—38.; jaz sem porok prihodnje sreče, v katero se le po milosti božji priti zamore. — Ali ne samo to, da brez gnade božje nobenih dobrih del in keršanskih čednost doprinašati ne moremo, ali kakor uči sv. Zlatoust: „Kakor zemlja ne rodi sadu brez sonca in dežja, tako tudi ti nič dobrega brez gnade božje“; temuč je tudi katolijska verna resnica, da brez gnade božje ne moremo ne k spoznanju božjemu, ne k veri, ne h kerstu priti. „Nihče ne more k meni priti, ako ga moj Oče, s svojo gnado, ne vleče.“ Jan. 6. 44. „Nihče ne more reči: Gospod Jezus kakor v sv. Duhu“, razsvetljen po gnadi božji, I. Kor. 12, 3. S svojo gnado, piše sv. Pavl Galačanom, me je Bog v maternem telesu odločil in poklical, da njegovega Sina oznanujem vsem nevernikom. Gal. 1, 15. 16. „Kar sem, sem s pomočjo gnade božje“, I. Kor. 15, 10. „Bog je, kateri dela

v nas, da hočemo in storimo po njegovi dobri volji.“
 Fil. 2, 13. — Ta gnada božja je pa tudi po sv. kerstu vsem potrebna, a) pravičnim, b) spokornikom, c) grešnikom.

a) Pravičnim je gnada božja potrebna, da na težavni hoji sedajnega sveta ne pešajo, ne obnemagujejo, temuč da če bolj le bolj močnejši, krepkejši prihajajo, da v dobrih delih rastejo, da iz čednosti v čednost stopajo. Ps. 83. 8. Kakor je namreč resnično, da, kolikor dalej človek popotuje, toliko slaběji, trudnejši na telesu postaja; tako je nasprot po zgledih svetnikov spričano, da duša pravičnih, kolikor bolj v čednostih napreduje, toliko vnetežše in gorečnejšše za božjo čast prihaja. — Že užitek in tek telesnih in duhovnih dobrot je razločen kakor noč in dan. Ja, kakor preobilna jed in pijača človeško telo slabi, in gabenje rodi, tako nasprot neprenehano uživanje duhovnih dobrot dušo krepča, in le večjo željo do njih užgè. „Telesne sladkosti, piše sv. Gregor Papež (hom. 26, 2. ned. po bink.) zakurijo močno poželenje do sebe, dokler se jih nima, ali kadar se željno jedó, se jedcu zavoljo sitosti precej gabijo; duhovne sladkosti nasproti se človeku tako dolgo gabijo, dokler jih ne okusi, kadar jih pa uživa, se mu priležejo, in kolikor jih je več, toliko večjo lakoto do sebe rodé.“ — Vprašam zdaj, kdo vse to stori, da pravični neogašeno žejo in nenasiteno lakoto do dobrih del in svetih čednost imajo? Kdo je dal in še daje pravičnim moč, da nar hujše preganjanje, nar strašnejše muke, nar grozovitnejšo smert preterpé, in do zadnjega zdihljeja Bogu zvesti ostanejo? Kdo drugi le, kakor gnada božja? — Kako močna je gnada božja, vidimo posebno nad sv. Pavlom, kateri zdihuje: „Kdo nas bo ločil od ljubezni Kristusove? ali nadloge? ali britkost? ali lakota? ali nagota? ali nevarnost? ali preganjanje? ali meč? Svest sem si, govori dalje, da ne smert, ne življenje, ne angeli, ne glavarstva, ne moči, ne sedanje, ne prihodnje, ne sila, ne visočina, ne globočina, ne kaka druga stvar nas ne more ločiti ljubezni božje, ktera je v Kristusu Jezusu Gospodu našem.“ Rimlj. 8, 35. 38. 39. — Gnada božja pri pravičnih je tisti kvas, ktereга žena vzame, in med tri polovnike moke zamesi, da se vse skvasi (Mat. 13, 33.); gnada božja, rečem jaz, je tisti kvas, kateri vse bogaboječe duše prešini, vso merzloto

ogreje, vse težave polajša, vso grenkoto poslajša, vso neslast odpravi, da živeti in umreti je Kristus nje dobiček. Fil. 1, 21. Gnada božja pri pravičnih je tisto ženefovo zerno, katero sicer je nar manjši zmed vsih semen, pa sčasoma v nar večje izmed vseh zelišč izrase (Mat. 13, 31.), in svoje korenine in veje na vse strani poganja. — Gnada božja je tisti ogenj, kateri vse ogreje, vse vname, vse razsvetli. Od ognja te gnade božje so gorele duše svetnikov in svetnic, da so jim bili pretesni njih hrami, prevoske njih persi, kakor sv. Petru Alkantarskemu, ki je moral večkrat svojo gorečo dušo pod milim nebom hladiti, kakor sv. Filipu Nereju, kteremu so se bile od pahtenja ognjene ljubezni dve rebri zlomile in razširile; kakor Marii Magdaleni od Pacis, ki je svoje od božje vročine skoraj sožgane persi večkrat z merzlo vodo močila, — da so bili v nebesa zamaknjeni, kakor sv. Pavel, — da so se njih obrazi svetili, kakor sv. Ignacu od Lojole. — Drevo sicer, kadar raste, debeli na deblu, razprostira svoje korenine globoko v zemljo, in daleč okoli sebe po tleh, množi svoje veje. Pa naj le bo deblo debelo in košato, vsahniti, okoli pasti mora, ako korenino červ podjeda ali sekira poseka. — Deblo si ti bogaboječa duša! veje, perje, cvet, sadje so tvoje dobre dela in keršanske čednosti, korenine so gnada božja, ktera tvojim dobrim delom rast in zasluženje daje. (I. Kor. 2, 6—7.) Skerbi tedaj pravični, kristjan! da gnade božje ne zgubiš, da červ nevošljivosti njenih korenin ne podjé, da jih sekira sovražtva ne podseka, da gnjiloba lenobe se debela tvoje duše ne loti, da vihar prevzetnosti vej tvojih dobrih del z deblom vred ne polomi, in s koreninami vred ne izruje. Vse svoje sovražnike premagati zamoreš le s pomočjo gnade božje. „Vse zamoremo le v tistem, kateri nas močne stori.“ Fil. 4, 13. Ako si tedaj pravičen, v gnadi božji, glej, da ne padeš. I. Kor. 10, 12.

b) Spokornikom je gnada božja potrebna. Spokornike imenujemo tiste, kateri so bili nekdanj sovražniki križa Kristusovega, ki so v smertnem grehu živeli, kateri so pa z lučjo gnade božje razsvetljeni hudobni svet in nesrečni greh zapustili, se skesanim sercom k Jezusu obernili, in na ostro pot resnične pokore stopili. O koliko takih spokornikov ni med nami? — Skoraj vsi smo že po sv. kerstu smertno grešili, in večkrat,

nadjam se, po čistej spovedi k novemu življenju zopet ustali. Nam tedaj vsem, kot spokornikom, je milost božja potrebna, da v poprejšne ali druge smertne grehe vnovič ne pademo, in da storjeni dolg skoz pravo pokoro izbrisemo, ker večje nevarnosti, dušo pogubiti, ni, kakor v stare grehe zopet pasti, kar nam sv. pismo na več straneh kaže. † Bil je v Jeruzalemu bajer (ovčja kopel), kteremu se je Betsada reklo; okoli njega je bilo vsake sorte bolnikov; stopil je pa angelj božji iz nebes od časa do časa, se vod dotaknil, in ta je plenknila (pljivkala). Kterikoli bolnikov je pri pljivkanji (plenknjenji) vode prvi v bajer stopil, je ozdravel. Bil je potem neki človek, 38 let nadlegovan od boleznj in vselej ga je kak drug pri pljivkanju vode prehitel. Ko je Jezus tega vidil, se mu je v sercé usmilil, in reče: „Ustani, zadeni svojo posteljo in hodi, in zdrav je bil človek od tiste ure.“ Jan. 5, 2—14.

Ljubi moji poslušavci! bajer (kopel) je naše serce, bolniki okoli bajerja smo mi grešniki, angeli božji in pljivkanje vod je gnada božja. O kolikokrat ta gnada božja k nam ne govori?! Kolikokrat ne zgane našega serca, zdaj skoz svete misli, želje in občutljeje? zdaj skoz branje kakih pobožnih bukcev in skoz lepe zglede? zdaj skoz božjo službo, keršanske nauke in pridige? zdaj skoz kako nesrečo, zgubo, bolezen, smert? Kolikokrat nismo skoz gnado zbudjeni, omečeni, spodbodeni, na Jezusovo besedo skoz zakrament svete pokore iz greha ustali, posteljo zadostenja zadeli, in v novem življenju hodili? — Poslušajmo pa tudi besedo, ktero je Jezus k ozdravljenemu govoril: „Glej, zdrav si, nikar več ne greši, da se tebi še kaj godilo ne bo“, da se tebi bolezen ne poverne, in ne bo sedemkrat hujši kot perva. — O te besede morajo tebe, grešnik in grešnica! v živo raniti, ki tolikokrat v stare, navadne grehe zopet padeš! Vem, da se veseliš nad božjo postavo, vem pa tudi, da čutiš v sebi silno nagnjenje k grehu, vem, da zdihuješ nad žalostnim stanom svoje uboge duše, vem, da večkrat vpiješ: „O jaz nesrečen! kdo me bo rešil od sovražnikov moje duše?“ Odgovor: „O le gnada božja po Jezusu Kristusu, Gospodu našem.“ Rim. 7, 22—25. Zdaj tedaj spoznaš, da tudi spokornikom je gnada božja potrebna.

c) Ako je pa gnada božja v izveličanje duše potrebna pravičnim in spokornikom, kolikor bolj je grešnikom? — Grešnik, kateri v smertnih grehah živi, je podoben človeku, ki je bil na svoji hoji iz Jeruzalema do Jerihe med razbojnike padel, kateri so ga vsega obropali, raztolkli, ranili, in na pol mertvega na cesti ležati pustili. — Kaj bi bilo nesrečnemu človeku pomagalo, ako bi bili vsi ljudje, kakor judovski duhoven in služabnik, memo njega šli, pa nobeden njemu usmiljenja skazal ne bil? Od pekočih bolečin vsemu omamljenemu, poginiti, umreti bi mu bilo. Ali glejte nenadjana rešitev! Sada j prijezdi neki popoten Samarjan. Viditi tega revnega človeka že s smertjo se boriti, se mu v serce usmili, stopi iz svoje živince, gre k njemu, z jesihom mu rane izpira, z vinom jih maže, s povojem jih zavezuje, ga posadi na svojo živinico, v gostivnico ga pelje, izroči ga oskerbniku, in plača vse, karkoli gostivnik zanj potrosi. — Tudi ti, kristjan moj! si na svoji poti iz časnosti v večnost, ne le enkrat, ampak večkrat v smertne grehe, kakor med razbojnike padel, kateri so tvojo dušo za prijateljstvo božje vso obropali, ranili, in vso žalostno v grenkem pecilu vesti brez tolažbe, med obupanjem in pogubljenjem pustili. Kaj bi se bilo z njo godilo, ako bi nobenega prijatela, nobenega pomočnika imela ne bila? Ah, obupala in pogubila bi se bila. — Ali usmilil se je moje in tvoje duše, grešnik in grešnica! brezkončno ljubeznivi Bog, stopil je s svojo gnado doli iz svetih nebes, šel je k tebi, bolna, mertva dušal Spiral je njene rane z jesihom britke žalosti, zalival z vinom terdnega sklepa resničnega poboljšanja, povezal s povojem gotovega zadostenja, posadil na živinico ostre pokore, peljal tje k spovednici, izročil mašniku, svojemu namestniku, in mu zaukazal, zažugal, da naj skerbi za njeno ozdravljanje, za njeno zveličanje, in vse bo on, pravični Bog njemu povernil. —

S k l e p.

Ljubi kristjani moji! spoznali ste danes, da nam je gnada in milost božja neobhodno potrebna k večnemu zveličanju. Potrebna je pravičnim, da stanovitni ostanejo in obilno dobrih del doprinašajo; potrebna je spokornikom, da zvesto hodijo po poti

resnične pokore in v stare grehe ne padejo; potrebna je grešnikom, da spoznajo svoj žalostni, nesrečni stan, si prizadevajo svojih grehov se znebiti in se k Bogu nazaj verniti. Tega, ljubi moji! nikoli ne zabimo: brez gnade božje bi bili vsi pogubljeni, ona je nam vsem k večnemu zveličanju neobhodno potrebna. Pa to samo še ni zadosti, sv. Avguštín pravi: „Bog te je stvaril brez tebe, te pa ne bo zveličal brez tebe.“ Treba je še tudi tebe, moj kristjan, treba je, da si sam prizadevaš za večno zveličanje. To vam bom pokazal danes osem dni, (in danes sklenem svoj govor: Hvala, večna hvala ti bodi, usmiljeni Jezus! zakaj na sv. križu si nam pridobil gnado in milost božjo, ktera nam je vsem neobhodno potrebna, da dušo večno zveličamo!) Amen!

57 Pridiga za štirindvajseto nedeljo po binkoštih.

(Il. Česa je treba, da se zveličamo? Gov. T. R. pri sv. L.)

„Gospod! ali nisi dobrega semena usejal na svojo njivo? Od kod ima tedaj ljuliko? Mat. 13, 27.

V v o d.

Rad je naš nebeški učenik Jezus Kristus v prilikah govoril. Naj rajše je jemal te prilike iz domačega življenja in tako učil svoje poslušavce prav po domače nar lepših in nar svetejših resnic. Pravil je Jezus nekđaj lepo priliko od dobrega semena in ljulike. Učenci so Jezusa vprašali, kaj ta prilika pomenja, in on jim jo je takole razložil: Človek, ki dobro seme seje, je Sin človekov — sam Jezus. Njiva, na katero je žlahno seme sejal, je ta svet. Pšenica so otroci božjega kraljestva: pobožni kristjani, — ljulika pa so otroci hudobe: grešni kristjani. Sovražnik, ki je med pšenico ljulike usejal, je hudič, ki si na vso moč prizadeva, ljudi omotiti, zapeljati in pogubiti. Pa kakor je žetva na vsaki njivi, ravno tako je tudi žetva po tem svetu. Čas žetve je dan poslednje sodbe, je dan končanja tega svetá. Ženjci, ki jih bo Bog tedaj poslal, so angeli božji. Ti bojo pobrali pšenico, pobožne kristjane in jih nesli v božjo žitnico, v svete nebesa, kjer se

bojo veselili vekomaj. Tudi ljulika na njivi se pobere in v ognju sožge; ravno tako bo o koncu tega sveta. Sin človekov, Jezus Kristus, ki bo prišel tisti dan sodit žive in mertve, bo poslal svoje angele, in bodo pobrali vse hudobne in grešne kristjane, in jih kakor maloprida ljuliko vergli v strašno peč večnega ognja. Ondi bo jok in škripanje z zobmi.

Ljubi moji poslušavci! taka se bo godila pšenici: pobožni kristjani pojdejo v večno življenje; taka se bo pa godila ljuliki: hudobni kristjani pojdejo v večno pogubljenje! Bog nas je stvaril, da bi bili vsi dobra, težka pšenica, in da bi vsi se večno zveličali. Zato nam tudi deli svojo gnado in milost, ktera nam je neobhodno potrebna, da se večno zveličamo. To ste slišali danes osem dni: pokazal sem vam, da je gnada ali milost potrebna nam vsem: pravičnim, spokornikom in grešnikom. Pa gnada ali milost božja sama ni še zadosti k večnemu zveličanju; treba je še, da tudi mi delamo in se trudimo za nebesa; kajti nebesa so plačilo, ktereга si moramo prisluziti: Bog, ki te je stvaril brez tebe — iz same milosti in ljubezni, te ne more zveličati brez tebe — ako si nebesa sam ne prisluziš. Zatoraj sem rekel: Da se zveličamo, je treba, da nam Bog svojo gnado in milost deli; tega smo se prepričali danes osem dni. Danes pa rečem;

„Da se zveličamo, je še neobhodno treba, da si sami prizadevamo.“

Gre za svete, večne nebesa; zatoraj zvesto poslušajte!

Razlaga.

Kakor ste, ljubi moji poslušavci! danes osem dni slišali, je verna resnica sv. matere katoljske cerkve, da k zveličanju naših duš je tudi prosta volja človekova, ali lastno prizadevanje nepogojno, neobhodno potrebno. — Na tvoji prosti volji visi tvoje zveličanje ali tvoje pogubljenje, pred sebo imaš vodo ali ogenj, kar si boš izvolil, to boš imel. Na izbero je tebi dano: življenje ali smert, blagoslov ali prekletstvo. Izberi si toraj življenje, in bota ti in tvoja duša živela. V. Mojz. 30, 19. — Ako boš glas gnade božje ubogal, prideš v nebesa, ako pa tistega ne porajtaš, boš pahnen v pekel. V ta namen

piše sv. Avguštín, da Bog, kateri je tebe brez tebe stvaril, tebe brez tebe zveličal ne bo. — Zato pravi sv. evangelj, da smo klicani, vabljeni na ženitnino; (zato govori Jezus: „Kdor hoče za menoj priti; ako hočeš v življenje iti.“ Mat. 16, 24. in 19, 17.; in v psalmu 33, 13. se bere: „Kdor hoče življenje imeti, in ljubi dobre dni viditi.“) Nekteri povabljeni so raji šli po svojih opravilih na kupčijo, na posvetno veselje, kakor k veliki večerji, ali poslušajte, kaj se bere v sv. evangelju: „Povem vam pa, da nobeden unih mož, kateri so bili povabljeni, ne bo okusil moje večerje.“ Luk. 14, 24. Vidiš tedaj, da tvoje privoljenje v vabljenje božje, da tvoje lastno prizadevanje je k zveličanju tvoje duše nepogojno potrebno, ktero prizadetje v tem obstoji: 1) da poslušáš in ohraniš božjo besedo, 2) da zaupljivo prosiš in se boriš, 3) da dobro delaš, 4) da se greha varješ.

1. Perva stopinja tvojega lastnega prizadevanja, ubogo dušo zveličati, je, da poslušáš božjo besedo, da spoznaš, ubogaš in storiš, kar je božja volja: „To je večno življenje, veli Jezus, da spoznajo tebe samega pravega Boga, in kterege si poslal, Jezusa Kristusa.“ Jan. 17, 3. Ali ni zadosti le spoznati, kaj je dobra, dopadljiva in popolna volja božja (Rim. 12, 2.), temuč je treba tudi spolniti jo, po nji živeti, ker le tisti bodo opravičeni, zveličani, kateri spolnijo postavo božjo. Rim. 2, 13. — Kaj pomaga bolnemu lakomniku, če ima polne hrame blagá in polne skrinje zlata, ako pa na težavni postelji ječi, in še vinarja za zdravila, za zdravnika izdati ne vterpi, in se le tolaži: bo že Bog pomagal? On bo pri vsem svojem blagu in dnarju le umerl! — Kaj tebi, kristjan moj! tudi pomaga, če vse nauke veš, ves katekizem znaš, ako pa nobene nauka v zveličanje svoje duše ne oberneš? Žalostno boš poginil! — O posnemaj evangeljsko ženo! ona je vse poskusila, vse premoženje pozabila, vse zdravnike oprašala, vse sorte zdravila uživala, da bi le ozdravela. — Poskusi tudi ti vse nauke božje, poprašuj in ubogaj vse učenike in spovednike, ravnaj se po vsih keršanskih opravilih, porabi vse sveto pismo, da le dušo zveličaš. Pa oh! kako raztreseno, zanikerno sedajni kristjani božjo besedo poslušajo, ubogajo, se po nji ravnajo, nam kaže njih nevgnana skerb za časno, njih grešno življenje,

nesramno pohujšanje, mlačnost v dobrem.) Ako je tebi resnobno ležeče, svojo bolno dušo ozdraviti, in mertvo oživiti; hodi k službi božji, poslušaj božjo besedo, pojdi k Jezusu, spoznaj pri spovedi, kakor evangeljska žena svojo bolezen, tudi ti svoje grehe, dotakni se, kakor ona roba Jezusovega oblačila, tudi z jezikom presvetega rešnjega Telesa, pelji Jezusa v svoje serce, kakor Jair v svojo hišo, in glej, zdrava, živa, zveličana bo tvoja lepa, draga, žlahtna duša.

2. Druga stopinja lastnega prizadevanja je, da pohlevno prosiš in vedno se vojskuješ. Obojno nam pokaže sv. evangelj poslednje nedelje, Jair je prosil, Jezus ga je uslišal; hči je oživela. Žena je borila in se ozdravila. Prosi tudi ti, kristjan moj! Bog te bo uslišal; bori, in dušo boš zveličal. Pok, pok, pok! terka nekdo na vrata svojega prijatelja. Ustani posodi mi tri hlebe, ker moj prijatelj je prišel ravno zdaj opolnoči k meni z ceste, nimam kaj pred-nj položiti. Nikar mi nadleže ne delaj, odgovori uni znotrej; ne morem ne vstati in tebi dati. Vrata so že zaperte, otroci so z menoj v bram, je že pozno v noč, petelin bo kmalo pel. Ali prijatelj le terka in poka, prosi in sili, dokler ni uslišan, če ravno ne zavoljo prijateljstva, saj zavoljo nadleže. (Luk. 11, 5—8.) Zdaj vprašam: Ali je prijatelj na prvo terkanje prejel, česar je prosil? Ne; ali pa bi bil prejel, ako bi jo bil na prvo odpovedano besedo domu potegnil? Tudi ne. Kadaj tedaj je dobil? Po dolgem terkanju, po stanovitni prošnji. — Mi vsi smo berači in potrebni, ki na vrata nebeskega Očeta terkamo. Ali bomo tedaj nehali prositi, ako nam Bog na prvo prošnjo odreče? O ne, saj Jezus pravi: Prosite s ponižnim in poterpežljivim sercom, in moj nebeski Oče vam bo dobrega Duha dal; iščite z živo vero, pometite z metlo solzne pokore vse grehe iz svojih serc in zgubljeni denar prijaznosti božje bote zopet našli; terkajte z radovoljnim križem nadlog in težav na vrata nebeske, in odperle se bodo vam v zveličanje; trudite, upirajte se, in vaše duše zdaj popotne in lačne, bodo nasitene z hlebi večnega veselja. — Da je vedno vpiranje, trudenje in borenje od naše strani v dušno zveličanje potrebno, nam pričuje tudi evangeljska žena. Povejte mi, ali bi bila ona ozdravela, ako bi bila le daleč od

zadej, le od strani za Jezusom postopala, in se ne trudila, vpirala, borila, k Jezusu se bližati in se njega dotakniti. Rečem, da ne. Glejte, vsa slaba, bolna, vpešana bori med množico naprej, in močni, zdravi, krepki možje se morajo revni, bolni ženi umakniti. O goreča ljubezen do Boga! Gotova je resnica, da „nebeško kraljestvo silo terpi, in le silni ga grabijo.“ Mat. 11, 12.

3. Tretja stopinja lastnega prizadevanja je, da dobre dela doprinašaš in svete čednosti ljubiš, to je tako potrebno, kakor ste potrebne zdrava jed in zdrava pijača ohraniti život. Drevo, katero dobrega sadu ne prinese, bode posekano, in v ogenj verženo, tudi duša, ki dobrih del nima, bo pogubljena. Ali te dobre dela in keršanske čednosti morajo biti stanovitne, zakaj le, „kdor bo do konca stanoviten, bo zveličan.“ (Mat. 24, 13.; ali kakor piše sv. Pavl: „Kadar pa dobro delamo, nikar se ne utrudimo, ker ob svojem času bomo želi, ako se ne utrudimo. Gal. 6, 9. Kaj nam pomaga začeti, pa ne doveršiti, zidati, pa ne izpeljati. Takemu delu se po Jezusovih besedah vsi smejejo (Luk. 14, 29—30.); in takim delavcom bodo kakor norim devicam nebeške vrata zaperte.) Veliko jih je začelo dobro, sveto življenje, ali so pa vsi zveličani? Ne, žalostne zgodbe sv. pisma nam to resnico poterdijo. Zato reče Jezus, da „nihče, kateri z roko za drevo prime, in se nazaj ogleduje, ni pripraven za nebeško kraljestvo.“ Luk. 9, 62. — Pa tudi, ako si v smertnem grehu, nikar ne nehaj, dobrih del doprinašati, še zna Bog tvoj um razsvetliti, tvoje serce omečiti, tvojo dušo zveličati, ker on noče smerti grešnikov, temuč, da se spreoberne in živi. Eceh. 33, 11. Bil je neki ajdovski stotnik zlo pobožen, Boga se je bal z vso svojo družino, zvesto je molil, obilne almožne delil, kar se mu angelj božji prikaže in reče: Korneli! tvoje molitve in milodari so prišli v spomin pred božjim oblicjem, le poklici Petra, on ti bo povedal, kaj da je tebi storiti, da bodo tvoja duša in duše tvoje družine zveličane. — Grešnik in grešnica! ki tolikokrat čez svoje grehe žaluješ, jočeš in zdihuješ, le nikar ne vpešaj, dobro delati, moliti, ubogajne dajati, se pokoriti. Angelj varh bo k tebi stopil, te tje pred spovednika peljal, ta te bo, kakor Petra Kornela, Gospodovo pot učil, in

sveti Duh bo s svojo gnado, kakor v Kornelovo hišo, v tvoje serce prišel, in v njem prebival. Tvoja bolna duša bo ozdravela, tvoja mertva duša bo oživelala, bo zveličana. (Dj. apost. X.)

4. V zveličanje naših duš je pa posebno potrebno, da se greha varuješ, in ta je četrta stopinja tvoje proste volje. Nič ni nevarniše, dušo pogubiti, kakor greh ljubiti, proti božjemu opominovanju oterpano serce imeti.—Boj se bolj greha za svojo dušo, kakor mišice in modrošovega strupa za svoje telo. Kam pride človek, kateri glasu gnade božje ne posluša, nas žalostne zgodbe sv. pisma učé. Ja, sam Bog grešnikovo pogubljenje podviza. Kadar je bilo vse Jezusovo opominovanje, svarjenje, žuganje, Juda Iskariota od strašne pregrehe, katero je bil sklenil, odverniti, zastonj; kadar besede: „Gorje človeku, po katerem bo Sin človeka izdan; bolje bi mu bilo, da bi rojen ne bil“, niso nič pomagale, kadar se je izdajavec vprašati prederznil: „Gospod! ali sem morebiti jaz“, mu reče: „Ti si rekel“, in pristavi: „Kar hočeš storiti, stori skoraj“, Jan. 13, 27. — Ko bi trenil, Judež Iskariot iz za mize ustane, gre k sovražnim Judom in svojega učenika proda. — Glej, grešnik! kam duša od greha oslepljena zabrodi, da celo svojega Boga izda! pomisli pa tudi žalosten konec Iškarjotovega življenja! — O varvaj se greha, ako hočeš svojo dušo zveličati. Posnemaj, kadar je tvoja duša od greha bolna, mertva, evangeljsko ženo, — Jaira. Posnemaj spreobrnjenega Pavla; kadar ga je nebeška luč obšnila, se ni jezil, serdil, grozil, temuč ves ponižen in pohleven, ves skesan in omehčen reče: „Gospod! kaj hočeš, da naj storim.“ Dj. ap. 9, 6.

S k l e p.

Kako mi edino in neumerljiva dušo zveličati zamoremo, ste danes in danes osem dni slišali. Dvojno je neobhodno potrebno: gnada božja in človekova prosta volja. Gnada je vsem potrebna: pravičnim, spokornikom in grešnikom; pa tudi človek si mora sam prizadevati, da besedo božjo posluša, in po nji živi, da se trudi, upira, prosi, da dobre dela in svete čednosti doprinaša, in da se posebno greha varje. Ako le

ene teh vseh potrebnost manjka, ne boš zveličan, ker pisano je: „Spreoberni me, in bom spreobernjen“, Jer. 31, 18., in zopet: „Spreobernite se k meni, in se bom k vam spreobernil.“ Cah. 1, 3. — (Kje je vzrok, da se takò malo duš zveliča? ali pri Bogu? ali pri nas? O le mi smo krivi, ako svojih duš ne zveličamo; saj veliki apostel uči: „Bog hoče, da bi bili vsi ljudi zveličani.“ I. Tim. 2, 4. In Jezus sam govori: „Veliko jih je poklicanih, malo pa izvoljenih.“ Mat. 22, 14. — Da bi to resnico prav v živo spoznali, da smo sami krivi nesreče svojih duš, in da nas vse Bog zveličane želi, nas sveta mati katoljska cerkev posebno te zadnje nedelje cerkvenega leta opominja, ker od tri in dvajsete, od danešnje do zadnje nedelje po binkostih se sv. maša takole začne: „Gospod pravi: Moje misli so misli miru in ne tepenja; klicite me na pomoč, in jaz vas bom uslišal, in iz vaše sužnosti od vseh krajev nazaj pripeljal“, Jer. 19. Ker je tedaj Bog brezkončno dober in milostljiv, da mu na mislih in na sercu stoji le naše zveličanje, ker je njegova presveta želja, nas nadlog in britkost rešiti, ako ga le skesano in ponižno prosimo, ker nas hoče, vse od vseh strani celega sveta iz sedajnega terpljenja pripeljati v svoje nebeško kraljestvo: o tako pokleknimo na svoje grešne kolena, in prosimo krizanega Jezusa: „Jezus! ti edini zdravnik, naših duš! ah ozdravi, oživi naše bolne, mrtve duše, varvaj jih kužne bolezni nesrečnega greha; Jezus, ti si prava luč, ah razsvetli s svojo gnado našo pamet, ogrej naše serca, da bodo le tebi gorele; Jezus! ti si ženin naših duš; ah podaj svojo ljubeznivo roko našim zgrevanim dušam v zakramentu sv. pokore, skleni se ž njimi v zakramentu presvetega rešnjega Telesa zdaj in ob naši smertni uri in pelji nas na svoj Ocotov dom, v objubljeno deželo nebeškega raja.“ Amen.)

*O gospod ozdravi moje bolne duše
podaj roko ljubeznivo roko
mojim zgrevanim dušam
v zakr. sv. pokore & at*

Pridiga za poslednjo nedeljo po binkoštih. 57

(Poslednja sodba bo za grešnika strašna sodba; gov. A. L. v C.)

„Tadaj bodo vidili Sinu človekovega priti v oblakih neba z veliko močjo in veličastvom.“ Mat. 24, 30.

V v o d.

Minuli so prazniki in nedelje preteklega leta, in danes spet stojimo na koncu enega celega leta: Hitro tečejo meseci, dnevi in ure, in skoraj bode tudi našega življenja konec: „Človek od žene rojen, le malo časa živi.“ Potem bode pa prišel Sin človekov — Jezus Kristus, soditi žive in mertve, soditi vsakega vpričo vseh ljudi, ki so živeli od Adama noter do poslednjega! Sv. katolijska cerkev, naša ljuba mati, serčno želi, da bi mi vsi nekadaj polni zaupanja in veselega serca pričakovali Jezusa, Sina božjega, ko pride soditi žive in mertve. Iz tega namena nam v današnjem sv. evangelju pred oči postavlja tiste strašne prigodbe, ki se bodo godile o končanju sveta, nekoliko pred poslednjo sodbo. O, tiste dni se bodo strašne ostudnosti, razdevanja po vsem stvarjenju razlile! Solnce bo otemnelo in ne bo več koperneče zemlje razsvitljevalo. Luna bo ob svojo luč, zvezde bodo stopile iz svojega tira in zgibile. Peneče morje bo svoje šumeče valovje po koncu kopicilo, ograje prederlo in se čez bregove razlilo. Švigajoče strele bodo bile iz černih oblakov, in zavolj grozovitnega gromenja bodo ljudje in živali trepetali. V tem bode še kuga, lakota in vojska milijone ljudi morila. Naposled bo ogenj z neba padal, in iz zemlje priderl, ter vse požgal in pokončal, kar živi in diha. — Minul je potem svet in vse je minulo na njem. Približal se je dan Gospodov, imenitni pa strašni dan, ki bo našo prihodnjo osodo na vekomaj razsodil. Že hobni od konca do konca sveta angelova trobenta, mertvi ustajajo in gledajo „Sina človekovega priti na oblaku z veliko oblastjo in častjo.“ Vse se zbira okoli njega, ker velika poslednja sodba se pričinja. — To sodbo hočemo dans pred očmi imeti in premišljevati, kako se bo grešniku pri njej godilo. Pravim toraj:

- „Poslednja sodba bo za grešnika strašna, ker bo
1. očitna, in
  2. nad vse ostra sodba.

Gospod življenja in smerti, sodnik angelov in ljudi, daj moč mojim besedam, da se grešnik zbudi in ustane iz grešnega spanja!

Razlaga.

I. Dokler na svetu živimo, nam je večidel naš dušni stan v čudno temoto zakrit. Že sami sebe ne spoznamo, toliko menj zamorejo drugi našega serca viditi in po vsi pravici nas presojevati. Velikokrat se godi, da naj večje hudobije in nesramnosti skrite ostanejo, in da ljudje, kateri greh na greh nakladajo, pred svetom za poštene veljajo, ker zviti, kakor so, vedó pokrivali svoje hudobije. Tudi smert vsega ne razodeva. Nekteri umerje, in mi ga, kakor zvestega božjega služabnika, v nebesa posajamo, v tem, ko zavolj svojih skrivnih grehov v peklju gori. Nekteri pa umerje, v naših očeh kakor grešnik in vendar prebiva zavolj svojih skrivnih čednost v nebesih. Ali je kdo pravičen ali grešen, to prav soditi, nas velikokrat napéna izreja, krive sodbe, obrekovanja in laži v zmote zapeljujejo. — Kako pa ljubi moji! ali se bo to zmeraj tako godilo? Ali bodo skrivni naklepi in skrivne hudobije ljudi zmeraj skrite? O ne, prišel bo dan, ki bo nam pokazal vsakega človeka takega, kakoršen je. Prišel bo dan, ki bo razodel vse, kar je skritega. In ta dan bo dan poslednje sodbe. „Tisti dan“, govori Bog po preroku Sofoniju, bom Jeruzalem z lučjo preiskal, poiskal bom može, ki skriti tiče v blatu pregreh.“ (1, 12.) Tako govori tudi Jezus: „Nič ni skritega, kar bi se ne razodelo, in skrivnega, kar bi se ne zvedilo.“ (Mat. 10, 26.) In sv. Pavl piše: „Gospod bo spravil na dan, kar je v temi skritega in bo misli serc razodel. (1. Kor. 4, 5.

1) Ljubi moji, ali ste že kdaj to resnico tudi resno pre-mišljevali? Sodni dan bo vse razodeto: Vse, kar ste mislili, želeli, — vse, kar ste govorili, — vse, kar ste storili, bo na dan prišlo. Vse nečimerne, sebi dopadljive, častilakomne misli, vse nečiste, nesramne želje, vse hudovoljne, sovražne, maševavne hlepenja, vsi krivi, neusmiljeni, nevošljivi nameni,

z besedo: vsi občutljivi vašega serca bodo razodeti. Ravno tako bodo vsi vaši pogovori, vse nesramne klafanja in pesmi, vse opravljanja in obrekovanja, vse laži in krive pricanja, vse kletve in rotenja na beli dan prišle. Naposled se bodo zvedile vse vaše djanja in pregrehe zoper Boga, bližnjega in zoper sam sebe, vsi poglavitni, vnebovpijoči in ptuji grehi. Vse, česar bi od vas nobeden človek ne mislil, in česar bi sami za noben dnar ne razodeli, vse bo na dan prišlo. „Glej“, govori Bog po preroku Ezechielu, „glej, vse bom okoli tebe zbral, in pred njim bom tvojo sramoto odgernil, da bodo vsi tvojo gerdobo vidili.“ (16, 37.)

2) In komu bo vse to razodeto? Morebiti le Bogu in angelom? O ne, temuč tudi vsem ljudem. Vse, kar smo od otroških let do zadnjega dihleja, skrivaj ali očitno sami, ali z drugimi storili, vse bodo vsi ljudje vedeli, kakor bi se bilo pričlo njih godilo. Kar sem jaz vse svoje poprejšno življenje in zdaj pri vas mislil, želel, govoril in delal, vse bote na tenjko zvedeli, in vse vaše misli, želje, besede in djanja bom tudi jaz zvedel. Starši, kar vi delate, bodo vaši otroci, — otroci, kar vi delate, vaši starši — bratje in sestre, kar vi delate, vaši drugi bratje in sestre zvedeli. Nebo in zemlja bodo gledale in zvedile vse vaše misli, želje, besede in djanja. „Vse bom okoli tebe zbral, in pred njimi bom tvojo sramoto odgernil, da bodo vsi tvojo gerdobo vidili.“ Grešniki kaj bodo tisti strašni sodni dan drugi ljudje od tebe mislili in govorili? Viditi tvoje pregrehe, bodo rekli: Ha, kaj je ta tisti pošteni, pobožni kristjan, ki se je na videz lepo obnašal, zdaj pa vidimo, da je bil poln golfljij in zvijač. Ali je ta tisti pošteni mladenč, nedolžna hči, sramožljiva žena? O gerdobe, zdaj jih vidimo, kako nesramno so živeli, in kolike hudobije so skrivaj uganjali. Ali so ti tisti pobožni kristjani, zvesti služabniki? O sram jih bodi! zdaj vidimo, da so bili zgoli hinavci, in njih pobožnost gerda hinavšina. —

Ljubi moji! pomislite nekoliko, kolika sramota bo to za grešnika, ko bodo kar na enkrat vse njegove pregrehe in hudobije, popred skrite, pred vsem svetom razodete! Povejte mi, ko bi zdaj vsem ljudem, kolikor nas je v cerkvi, vse svoje grehe na glas povedati morali, kako bi vam bilo pri

sercu? Ko bi reči morali: Poslušajte me, kar je vas tukaj, koliko sem grešil ves čas svojega življenja. V mladosti sem bil malopriden človek, velikokrat sem cele ure naj nesramnejše misli in želje v svojem sercu pasel. Hlinil sem se prijetla svojemu bližnjemu, pa sem skrivaj njegovo srečo podkopaval; kradel sem, uganjal sem ostudno nečistost itd. — Vprašam vas, ko bi moral take in enake pregrehe odkriti, ali bi vas ne bilo strašno sram? Starši, ko bi morali svojim otrokom, otroci, ko bi vi morali svojim staršem vse svoje grehe v mislih, željah, besedah in djanju povedati, kako bi vam kri v lica stopila, sapa zastajala in beseda se tresla. Grem še naprej in vprašam: Grešnik, hudobni grešnik, ki zdaj brez sramu greh na greh nakladaš, koliko ti dam, da nam vse svoje grehe — tudi naj skrivnejše in naj nesramnejše razodeneš? Ko bi ti rekel: Pojdi, greši, kolikor se ti poljubi, nič se pekla ne boj, nobena kazen te ne bo zadela, le greši, kolikor hočeš, samo danes teden boš namest mene na leco stopil, in nam vsem vse storjene nesramosti očitno povedal, vprašam te, kaj bi storil? ali bi grešil na tako vižo? Mislim, da vendar ni nikdo tako nesramen; odgovoril bi veliko več: Ne, ne, na tako vižo ne grešim, kdo bi prestal sramoto, ktera bi me zadela, ko bi moral vpričo vseh ljudi in tudi svojih znancev svoje grehe razodeti. Raje bi vse preterpel, raje umerl, kot tako grešil. —

Pa, o moj Bog, ta sramota ni celo nič proti osramotanju, ktero bo grešnika na sodni dan zadelo! Dokler smo na svetu, nikdar ne spoznamo ostudnost greha popolnoma, ker nas naša mesenost in slabi izgledi svetá slepé, sodni dan pa, ko nas naše meso, naše strasti in slabi izgledi nič več slepili ne bodo, takrat se nam bo vsak mali greh gerši zdel, kot se nam zdi zdaj naj ostudniši smertni greh. Tukaj so naši pregreški le nekterim znani, sodni dan pa toliko milijonov ljudem — vsem, kateri so kdaj na svetu živeli. Tukaj se lahko tolažimo z mislijo, če so tudi ljudje od mojega greha zvedeli, sčasom bodo pa že spet pozabili, po sodnem dnevu pa bo grešnik vekomaj osramoten ostal, in nikdar več časti nazaj ne dobil. — O zdaj se ne čudim, ko bodo razodeti grešniki v strašnem obupu vpili: „Gore, padite na nas, in hribi, pokrite

nas!“ Luk. 23, 30. O, vpili bodo pogubljeni in prosili večnega Sodnika, povišaj desetkrat strašni peklenški ogenj, pomnoži, kolikor hočeš, terpljenje našega pogubljenja, — eno samo milost nam skaži še, pokrij z večno temoto naše hudobije, ker vse terpljenje v peklu ni toliko, kolikoršna bo sramota, ktera nas bo zadela, ako naše grehe razodeneš. Ali nebeški Sodnik poreče: „Zbral bom okoli tebe vse, in pred njimi bom sramoto ogernil, da bodo vidili vsi tvojo gerdobo.“

Ljubi moji, ali mar nas to strašno osramotenje grešnika na sodni dan ne bo močno priganjalo, greha se varovati — tudi takrat, ko bi nas nobeno človeško oko ne vidilo? Ali nas ne bo misel, da sodni dan bo vse razodeto, močno naganjalo, da se o vsaki priložnosti počeno, sramožljivo in čisto obnašamo in rajši umerjemo, kakor pa, da bi le en sam greh storili? — In če smo zares grešili, ali bomo mar še odlašali, grehe serčno obžalovati in objokovati? ali se bomo mar sramovali vekomaj zamolkljivemu spovedniku odkritoserčno in brez prikrivanja se jih obtožiti. Kaj? celo majhne sramote bi se bali, in zato večno sramoto imeli? — O mislite torej pogostoma na poslednjo sodbo, posebno pa v skušnjavah, da ne bote grešili, spomnite se poslednje sodbe vselej, kadar ste pri spovedi, da se bote skesano in odkritoserčno spovedali! Ker poslednja sodba bo strašna, ker nas bo Bog očitno pred vsem svetom sodil, pa še bolj strašna, ker nas bo sodil z vso ostrostjo in brez usmiljenja. —

II. Sodni dan Bog ne bo več ljubezniv in usmiljen, ampak neskončno pravičen. Vse grehe bo na tanko izpraševal in jih brez usmiljenja kaznoval.

1) Vernil se bo nazaj v naše otroške leta, kadar smo jeli dobro od hudega ločiti in preiskoval vse, kar smo do zadnje minute našega življenja grešili. Naj popred bo sodil naše pregrešne djanje. Stavil nam bo pred oči 10 božjih, 5 cerkvenih zapoved in vse dolžnosti sv. evangelja, in nas vprašal, ali se nismo v djanju čez nje pregrešili. Potegnil bo tako na dan vse grehe, male in velike, lastne in tuje, grehe slabosti in hudobije z vso ostrostjo, po številu in po okolišinah. — Potem se bo prestopil nebeški Sodnik k pregrešnim pogovorom. Vse kletve in rotenja, vse oprav-

ljanja in obrekovanja, vse laži in krive pričanja, vse nesramne besede in pesmi, vse zmerjanja in psovanja; z eno besedo: vse grehe, které smo z jezikom storili, bo sodil. Celó take besede, které same na sebi niso pregrešne, ki pa niso bile o pravem času in iz dobrega namena, bo sodil. „Povem vam“, pravi Jezus sam, „da bodo ljudje od vsake nepotrebne besede sodni dan odgovor dajali.“ Mat. 12, 36. — Ravno tako bo Bog sodil vse naše misli in želje. Kakšne so bile tvoje misli, bo vsakega prašal, v tvojih otroških letih, v tvoji mladosti, v tvojih možatih letih in v tvoji starosti? Ali nisi imel napuhnjenih, lakomnih, nečistih nevošljivih, sovražnih misel? Kako si se obnašal v takih mislih? Ali si jih rad imel v svojem sercu? Ali si imel dopadajenje z njimi? Ali pa so ti bile morebiti zoperne, in si jih iz glave izbijal? Kaj si želel na svetu, kaj je bil tvoj namen? Ali si imel veselje nad menoj in mojo službo, ali so bile vse tvoje želje v nebesa obrnjene? Ali pa si bil dal serce svetu in njegovemu veselju — ne mārveč za večnost? — Tako, ljubi moji! nas bo Bog izpraševal in od nas rajtengo tirjal čez vse naše misli, želje, besede in djanja.

Pa to ni še vse. Ker nismo samo dolžni greha se varovati, temuč tudi dobro delati, zato nas bo Bog tudi zavolj naših dobrih djanj, del kreposti in pobožnosti preiskaval. Bog nas bo vprašal: ali smo molili zjutraj in zvečer, pred jedjo in po jedi, ali smo bili ob nedeljah in praznikih pri sv. maši in pridigi in pri keršanskem nauku, ali smo prejemali zakramente sv. pokore in sv. rešnjega telesa, ali smo se postili o zapovedanem času, ali smo po premoženju dajali ubogajme, z besedo: ali smo delali zapovedane dobre dela.

Vprašal nas bo po dolžnosti našega stanu. Vi predniki vas bo vprašal, ali ste skerbeli zmeraj za časno in večno srečo svojih podložnih? Starši, ali ste izrejevali po keršansko svoje otroke? Gospodarji in gospodinje, ali ste čuli nad svojimi posli po noči in po dnevu? Ali ste jim dajali, kar jim je šlo, hrano, obleko in izgovorjeno plačilo? Otroci in posli, ali ste ubogali starše, gospodarje in gospodinje? — Tudi nas bo Bog vprašal, kako smo dolžnosti spolnovali in kakšen namen smo imeli pri dobrih delih. Če smo bili počasni in

zaspani opravljaje dobre dela, lahkomiselni in raztreseni v molitvi in drugih pobožnostih, vse to nam bo v greh štel. Če pri pobožnih djanjih nismo imeli dobrega namena, če dobrih del nismo delali iz ljubezni do Boga, ampak iz častilakomnosti in samopridnosti, zaverigel bo Bog vse naše dobre dela, rekoč: „Resnično vam povem, vi ste svoje plačilo že prejeli.“ Mat. 6, 5. Naposled, ljubi moji! bomo morali odgovor dajati od vseh milost, ktere nam je Bog v naše zveličanje dodelil. Od vsake dobre misli, katero smo imeli, od vsake pridige, od vsakega keršanskega posvarjenja, od vsake spovedi, in vsakega obhajila — z besedo: od vsake priložnosti, ktera bi vas bila lahko k dobremu napeljala, bo treba odgovor dajati. In ta odgovor bo za nas katoljčane veliko ostreji, kot za nevernike, jude in krivoverce, ker ti niso imeli toliko milosti in zveličanskih pripomočkov, kakor pa mi. Tukaj veljajo Jezusove besede: „Kdor je veliko prejel, od njega se bo tudi veliko tirjalo.“ Luk. 12, 48.

Ljubi moji! če to, kar sem govoril, le poverh premisslujemo, in prevdarjamo, od koliko reči nam bo treba odgovor dajati, spoznali bomo, kako ostra, neizrekljivo ostra sodba nas čaka, — odgovor dajati od milijonov misel, besed in djanj, — odgovor dajati, kako in iz kakšnega namena smo dobre dela delali, odgovor dajati od dolžnosti našega stanu, od vseh prejetih milost, od vsakega pripomočka k zveličanju: o kdo bi ne trepetal pred tako sodbo, kdo bi z Davidom ne prosil, rekoč: „Gospod, ne hodi v sodbo s svojim služabnikom, zakaj pred tvojim oblicjem ni noben človek pravičen.“ Ps. 142, 2. Sv. Jeronim, ki je bil zavolj svojega zatajevanja bolj smerti kot človeku podoben, se je vselej tresel, kadar je na sodni dan mislil, in trepetaje je odgovoril: „Zmeraj mi se zdi, da slišim tisto strašno trobento bučati: Ustanite vi mertvi in pridite k sodbi!“ Tudi sv. Hilarion, ki je do svoje visoke starosti zmeraj Bogu zvesto služil, je padel na smertni postelji spominjaje se na sodbo v obupanje, in z vso močjo vere je komaj strah pregnal in se umiril. — Ah grešnik! če so se sodbe tako sveti toliko bali, kako se bo še le tebi godilo? Kam se boš djal, kadar ti bo treba od vseh grehov, kterih imaš več kot las na glavi, od vseh nesramnih misel in želj, od vseh

nespodobnih besed in od vseh še tako ostudnih djanj odgovor dajati? Kako boš odgovor dajal ostremu sodniku, kadar ti bo vse tvoje brezštevilne zanikernosti v dobrem in toliko ponujanih pa zaverženih milost pred oči postavil? O le smeaj se, derzni grešnik, hodi po potu hudobij, in živi po svojem poželjenju, vendar enkrat te bo konec, poprej ali poznej, enkrat gotovo pride dan Gospodov, vagan boš na vagi božje pravice, pa prelahek, boš trepetaje obmolknil.

2. In kaj potem? O kaj drugega, kot razsodba, s katero bo Jezus grešnika v pogubljenje trešil? Ljubi moji, mislite se v dolini Jozafat, glejte na Jezusovi levici nespokorne grešnike. Njih djanje je preiskano, vse njih černe hudobije so odgernjene. Jezus odpira svoje usta, grešniki se tresejo, trepetajo in obupujejo, in Sodnik živih in mertvih govori: „Poberite se spred mene, vi prekleti, v večni ogenj, kateri je hudiču in njegovi druhali pripravljen.“ Mat. 25, 41. Kako strašne besede: „Poberite se spred mene!“ dokler ste živeli, niste hotli moji biti, tudi zdaj ne bote deleža z menoj imeli. „Poberite se spred mene, vi prekleti!“ Blagor in prekletstvo sem vam ponujal, prekletvo ste volili, imejte ga tedaj. Nosite prekletstvo nebes, po katerih niste nikdar želeli, nosite prekletsvo zemlje, katero ste z grehi gerdili, nosite prekletstvo angelov in svetnikov, ktere ste s terdovratnostjo žalili, nosite prekletstvo pekla, katero ste si zmeraj služili. „Poberite se spred mene vi prekleti, v večni ogenj!“ Za vas je vse minulo. Za vas ga ni več upanja, vekomaj bote goreli v peklenški žerjavici, vekomej tulili in z zobmi škripali. „Poberite se spred mene, vi prekleti v večni ogenj, kateri je hudiču in njegovi druhali pripravljen!“ Hudiču ste služili, njegovi ste bili, delite tedaj z njim plačilo v večnem terpljenju, v večnem divjanju, v večnem obupu! — O strašna razsodba, kako grozovito boš serce nespokornega grešnika poterla! S koliko britkostjo, s koliko zlobo, in s koliko obupnostjo bojo od Boga in nebes prekleti šli v gorečo peklenško mlako in delali strašno pokoro za grehe, za ktere je v življenju niso hotli! —

Sklep.

Kaj, ljubi moji, naj nas ta strašna resnica uči? Kaj bomo storili, ako pomislimo, da bo Bog sodni dan naše osereje preiskal, vse na dan spravil, in nas brez milosti in brez usmiljenja sodil? Ali bomo še čas božje milosti zametovali, in raji sodni dan med grešniki stali? Ali se ne bomo bali neizrekljivega osramotenja, pogubljenja in grozovitnega terpljenja v večnem ognju? O ne, tako lahkomišeln, tako slep, tako terdovraten ni nikdo izmed nas.

Torej, ljubi moji! sklenite dans z vso resnobo oskerbeli se za sodni dan. Ako ste prejšnje leta in morebiti tudi preteklo cerkveno leto z grehi omadeževali, začnite raji dans, ko bomo skoraj novo cerkveno leto začeli, spokorno, bogaboječe živeti. „Kakor po dnevu pošteno hodimo, ne v požrešnosti in pijanosti, ne v nečistosti in nesramnosti, ne v kregu in nevošljivosti, ampak oblecite Gospoda Jezusa Kristusa.“ Rimlj. 13, 14. Tako zamorete zvesti in veseli sodnemu dnevu naproti ili in upati, da bote iz Jezusovih ust zaslišali tolaživne besede: „Pridite k meni, vi blagoslovljeni mojega Očeta, in posedite kraljestvo, katero vam je od začetka sveta pripravljeno!“ Mat. 25, 34. Amen.

Kerščanski nauki.

XXVIII. Glej katekizem: Od osme božje zapovedi.

V v o d.

Dobro ime je veliko blago; je več vredno, pravi sveto pismo, kakor obilno bogastva, prip. 22, 1. In to je res. Dajte človeku polne skrinje blaga in dnarja, polne hleve pitane živine: pa pripravite ga ob dobro ime in poštenje, in pri kraju je njegovo veselje in vsa njegova sreča. Vse se ga boji in ogiba, nihče se ž njim ne peča. Pa stavimo, da je kdo ubog in reven, zraven pa dobro slovi, glejte! srečen je in vesel, vse ga spoštuje in časti, vsakdo ga išče in se rad ž njim

obhodi, tudi v sili in potrebi mu priskoči. Od tega imenitnega blaga — od časti in dobrega imena govori osma zapoved božja. Zatoraj vam hočem danes kazati:

1. Kaj osma zapoved božja prepoveduje, in
2. Kaj osma zapoved božja zapoveduje. Poslušajte!

Razlaga.

1. Osmo zapoved se glasi: „Ti nimaš krivo pričati zoper svojega bližnjega.“

Kaj osma zapoved prepoveduje?

Osmo zapoved prepoveduje: krivo pričanje, krive tožbe, vse laži, tudi laži iz šale in v sili, obrekovanje, opravljanje, krivo natolcovanje, prederzne sodbe in podpihovanje. — Kdo se pregreši skoz krivo pričevanje? Skoz krivo pričevanje se tisti pregreši, ki zoper svojega bližnjega pred gosposko ali pred katerim drugim človekom kaj takega govori, kar ni res; naj bo njemu to k škodi ali k pridu. Krivo pričati zoper svojega bližnjega, je velik greh. Kdor krivo priča, božji kazni odšel ne bo, če tudi človeški pravici odide. V sv. pismu beremo, kako sta dva sodnika po krivem pričala zoper nedolžno Suzano. Ali kaj se jima je zgodilo? Bog ju je kaznil. Oba sta bila s kamnjem pobita. — „Kriva priča ne bo brez kazni, govori sam božji duh, in kdor laži govori, ne bo sodbi božji odšel.“ Prip. 19, 5. Je pa samo tisti tega greha kriv, ki sam po krivem pričuje? — Skoz krivo pričevanje se ne pregreši samo tisti, ki sam krivo pričuje zoper svojega bližnjega, ampak tudi tisti, ki koga drugega k temu napeljuje, da bi krivo pričal, ali kateri drugim kaj takega svetuje, ali kateri drugim plačilo obeta, če bodo po krivem pričali, ali kateri se drugim grozi, če tega storili ne bodo. Vsi taki se tega greha deležne storijo. Kaj je tak storiti dolžen, ki je po krivem pričal? Tak mora svojo besedo nazaj vzeti, mora svojemu bližnjemu vso škodo poverniti, katero mu je na njegovem premoženju ali na njegovem poštenju storil skoz to, da je zoper njega po krivem pričal. To je težko; boljše je toraj, nikdar kaj takega pričati, kar resnično ni. Kdo se pregreši skoz laži? Skoz laž se tisti pregreši, kateri drugače govori, kakor misli, zato, da bi svojega

bližnjega ogoljfal in premotil. Laž, to je tisti greh, ki ga ljudje tako pogosto delajo, in pa na njega tako malo ali pa clo nič ne porajtajo. In vendar je ta laž gerd in ostuden greh, ki ga Bog čez vse sovraži. Bog je neskončna resnica. Kdor pa laže, govori zoper resnico, in se torej pregreši zoper Boga. Kdo se je prvi zlegal? kdo je laž prinesel na svet? — Peklenski satan je oče laži. On se je prvi zlegal. Rekel je prvim staršem v paradizu: Le jejta od tega sadú in bota kakor Bog. In to je bila prekleta laž, ki nam je toliko hudega na svet prinesla. Kdor tedaj laže, je hudiču podoben, kateri je lažnjivec od začetka in v katerem nobene resnice ni. Že samo iz tega spoznamo, kako ostudna je torej pred Bogom vsaka laž, ki je božji resnici čisto nasproti. Je pa vsaka laž greh? Vsaka laž je greh; zakaj vsaka je resnici nasproti, ktero smo govoriti dolžni. Sv. pismo pravi: „Zderžite se vsaktere laži.“ Sir. 7, 14. Na več krajih sv. pisma beremo, kako je Bog legati prepovedal. V bukvah Mojzesa je zapisano: „Ne legajte se, nobeden naj ne ogoljfa svojega brata.“ III. Mojz. 19. 11. Brumni kralj David pravi: „Gospod sovraži vse, kateri lažnjivo govorijo.“ Ps. 5, 7. Sv. Pavl opominja, rekoč: „Opustite laž, vsak naj govori resnico s svojim bližnjim, ker smo bratje med seboj.“ Efež. 4, 25. Strašen zgled, kako Bog laž sovraži, imamo nad Ananijem in Zafiro, kakor nam sv. pismo pripoveduje. Mož pa, po imenu Ananija, je s svojo ženo Zafiro prodal njivo. Nekaj cene si je uderžal, vedela je tudi njegova žena, drugi del je k apostelnom prinesel. Ali Peter mu je rekel: Ananija! zakaj je satan tvoje serce zmotil, da si legal sv. Duhu, in uderžal nekoliko njivine cene? Ali bi ne bila tvoja, ko bi je ne bil prodal? In kadar si jo prodal, ali niso bili dnarji v tvoji oblasti? Kaj si to sklenil v svojem sercu? Ti nisi ljudem legal, ampak Bogu. Ko je Ananija to slišal, je padel in umerl. Nekteri mladenči pa ga vzdignejo in ga nesejo pokopat. — Nektere ure pozneje pride Zafira, njegova žena, in še ni vedla, kaj se je zgodilo. Peter ji reče: Povej mi žena, ako sta za toliko njivo prodala? — Ona reče: Ja, za toliko. Peter ji pa reče: Zakaj sta se med sebo pogovorila, Gospodovega Duha skušati? — Glej, noge

teh, ki so tvojega moža pokopali, so pri durih, in tudi tebe nesle bodo. In naenkrat se zverne in mertva obleži na zemlji. Mladenci pa pridejo in jo pokopljejo. Velik strah je pa obšel celo zbiraljše, in vse, kateri so to slišali. Ap. dj. 5, 1—11. Ta prigodba nam zadosti spričuje, kako je laž pred Bogom ostudna, in kako jo Bog že na tem svetu večkrat kaznuje. Ali govori resnice, ali pa tiho bodi: Legati nikar! — Kdor se je zlegal, mora svojo besedo nazaj vzeti, mora reči, da to ni tako, kakor je poprej govoril, mora storjeno škodo popraviti, če se je skoz njegovo laž zgodila, mora svoj greh iz serca obžalovati in se ga zanaprej varovati. — Kdo pa skoz obrekovanje greši? Skoz obrekovanje greši tisti, ki zoper svojega bližnjega kaj hudega pove, kar ni res. Obrekovanje je velik greh. Zakaj, kdor bližnjega obrekuje, se pregreši zoper resnico, zoper pravico in zoper ljubezen, katero je dolžen svojemu bližnjemu. Že v bukvah Mojzevih beremo te besede: „Ti ne smeš svojega bližnjega po krivem dolžiti.“ III. Moz. 19, 13. „Bog bo lažnjivega opravljevca ponižal“; pravi brumni kralj David ps. 71, 4. Gorje tedaj vsakemu, ki zoper svojega bližnjega take reči govori, ki niso res, in njemu tako dobro ime in poštenje krade. Tak človek je hujši kot tat, ki dnarje krade. Dnarji se lahko nazaj dajo, poštenje pa se težko verne. — Kdo se pregreši skoz opravljanje? Pregreši se tisti, ki zoper svojega bližnjega kaj hudega — kaj takega pove, kar je scer res, kar pa še vendar vsi ljudje ne vejo, ali kateri od svojega bližnjega tako zvito govori, da si drugi, ki to slišijo, lahko kaj hudega od njega misliti znajo; ali tisti, kateri slabosti svojega bližnjega tako povišajo, da iz kake male reči pa veliko napravijo, kar se skoraj večidel godi. Bližnji se kaj malega pregreši, drugi pa k temu sami kaj pristavijo, in tako človek zavolj malega pregreška skoz opravljive jezike svoje poštenje zgubi. — Kdo je še tega greha kriv? Opravljanja je tudi tisti kriv, ki takrat, kader se zoper bližnjega kaj slabega govori, nalašč molei, zato, da bi drugi lahko kaj slabega od njega mislili; pa tudi tisti, ki bi lahko opravljanje ustavili, če bi hotli, pa tega vendar ne storijo, temuč opravljanje svojega bližnjega še sami radi poslušajo. Kolikokrat se to godi! Opravljanje svo-

jega bližnjega je velik greh. Zakaj skoz to se bližnjemu poštenje jemlje, večkrat se mu še pa tudi kaka druga škoda godi. Sam Bog opravljanje prepoveduje, rekoč: „Nikar ne bodi opravljivec in podpihovavec med ljudstvom.“ III. Mojz. 19, 16. Sv. apost. Pavl pravi, „da opravljevci ne bodo, ravno tako, kakor ubijavci in nečistniki, nebeškega kraljestva nikoli dosegli.“ I. Kor. 6, 10. Kje je pa tisti človek, ki je čisto popolnoma brez vsake slabosti! Ali bi pa ti rad imel, da bi drugi od tebe kaj hudega govorili, da bi tvoje slabosti ali pregreške raznašali? — Glej, kar si ti ne želiš, da bi ti drugi ne storili, tega tudi ti drugemu ne stori. To je nauk Jezusov. Po tem se ravnaj in ne boš nikoli grešil. — Od kod pa izvira opravljanje? Opravljanje izvira iz prevzetnosti, večidel zato, da bi človek s tem, ko druge ponižuje, samega sebe povišal. Včasih izvira tudi iz lakomnosti, ali iz nevošljivosti, ali iz sovraštva, ali iz pomanjkanja ljubezni, večkrat pa tudi iz nepremiselka. Vselej je greh. — Kaj pa moraš takrat storiti, kadar slišiš koga opravljevati? 1. Opravljivim besedam ne verjemi vselej, ne verjemi, dokler se od tega sam ne prepričaš. Ni vselej res, kar ljudje govorijo. 2. Se moraš opravljanju ustaviti, moraš bližnjega zagovarjati, moraš kaj dobrega od njega povedati, kar ti je znano, ali če si ga ne upaš zagovarjati, moraš saj pokazati ali s svojim obrazom na znanje dati, da ti opravljanje bližnjega ni všeč, ni ljubo. 3. Se moraš takih ljudi, take tovaršije zogibati, kjer se nič drugega ne govori, kakor od slabosti ali pregreškov svojega bližnjega, da sčasoma tudi ti opravljivec ne postaneš. Opravljanje bližnjega je greh, na kterelega ljudje tako malo obrajtajo, in vendar je velik greh. Ptica se spozna po perji ali petju; človek pa po govorjenju. Tisti nikoli priden ali pošten človek ni, ki čez svojega bližnjega zmirom ve kaj hudega praviti, kar pa dobrega ve, to pa zamolči. Tak človek rad čez druge govori, samo zato, da bi sam svoje slabosti zakril, in se pred ljudmi za pravičnega delal. Ali kaj to pomaga? — Skoz opravljanje svojega bližnjega svojih pregreškov nikdar popravil ne bo, ampak še le povišal. Pred Bogom in pred ljudmi se opravljivec zaničljivega stori. Posebno se ženske rade pregrešijo zoper opravljanje bližnjega. So babele, ki se drugač prav

brumne delajo, ki zoper vsakega človeka vejo kaj hudega pravi. Kadar enkrat začnejo, jim jezik teče, kakor klopotec v vinogradi, kader ga veter žene. Zdaj pravijo kaj čez svoje domače ljudi, čez svojega soseda, čez svojo gosposko, čez svojega duhovna, čez vsakega kaj govorijo; se veda nič dobrega, ampak le hudo. Tega pa ne pomislijo, da ravno skoz to pokažejo, da same nič ne veljajo, ko bi tudi drugače čisto pravične bile. Dober kristjan ne bo pregreške svojega bližnjega okoli raznašal; bo čez tiste na tihem žaloval, jih bo s plajšem keršanske ljubezni pokrival in Boga prosil, da bi mu jih odpustil. — Kaj pa mora opravljivec storiti, ki je svojemu bližnjemu poštenje vzel? Če je kaj takega govoril, kar ni vse res, kakor je pravil: mora svojo besedo nazaj vzeti, v pričo vseh tistih, pred katerimi je to poprej govoril; če je pa scer res, kar je dobrega pravil čez svojega bližnjega, mora pa vendar to opravljanje popraviti, kar je mogoče, mora dobre lastnosti svojega bližnjega razglasiti, njega zagovarjati, kar se dá, če se je pa bližnjemu skoz opravljanje še kaka druga škoda godila, morebiti na njegovem premoženju, se mora pa čisto poverniti. Dokler opravljivec tega ne stori, dokler svojega opravljanja ne popravi, kar je mogoče, mu tudi Bog tega greha ne odpusti, ko bi se ga tudi stokrat spovedal. Zatoraj se je treba tega greha varovati. — Ali je vselej greh, od svojega bližnjega kaj hudega povedati? Če se to iz hudobnega serca godi, je vselej greh. Greh pa vendar ni 1. takrat, če se hudobija bližnjega le samo zato razodene, da se kak nedolžen škoda ali pa greha obvarje, kar bi se zgoditi znalo, ko bi se mu hudobija bližnjega ne razodela. Postavim: prijatelj svojega prijatla slobodno posvari in opominja pred zapeljivim tovaršem, prijateljica svojo prijateljico, starši svojega otroka itd., — da se v greh ne zapeljajo. — 2. Takrat ni greh, če se hudobija bližnjega takim razodene, ki jo lahko ustavijo, ali kateri kako pravico do njega imajo. Takrat ni greh, ampak še le keršanska dolžnost je, da se hudobija bližnjega tistemu razodene, kateri ima oblast čez njega, ga posvariti, ga kazniti in k poboljšanju napeljati. Postavim: Staršem se slobodno pove hudobija njih otrok, gospodarjem se slobodno pove hudobija ali nezvestoba njih poslov; učnikom

*Tudi
vsebuje*

se slobodno pove malopridnost šolarjev; duhovnemu pastirju se slobodno pove hudobija kakega farmana, ja dolžnost je to povedati, da bi se na tako vižo tak človek skoz podučenje in posvarjenje svojih naprejpostavljenih poboljšal. Ali to se ne sme iz jeze, iz sovraštva, iz hudobnega serca zgoditi, ampak iz prave keršanske ljubezni, da bi se namreč tisti poboljšal, ki je v veliki hudobiji zapopaden. — Drugim ljudem pa, ktere to nič ne zadeva, pregreške bližnjega raznašati in mu tako dobro ime in poštenje kratiti, je vselej greh. — Kdo se pregreši skoz krivo natolcovanje? Tisti, ki brez vsega uzroka od bližnjega hudo misli. Tukaj si zapomnimo nauk: „Vsakega človeka moramo tako dolgo za dobrega deržati, dokler od nasprotnega nismo prav prepričani. — Kdo se pa pregreši skoz prederzno sodbo? Tisti, ki zoper svojega bližnjega ne misli samo hudo, ampak ga tudi brez vsega pravičnega uzroka slabo sodi; ali kteri njegovim dobrim delom krive namene podstavlja. Krive sodbe izvirajo iz napuha in iz pomanjkanja kersanske ljubezni. Prevzetni človek ne čuti bruna v svojem očesu, vsak pezdir v očesu svojega bližnjega pa dobro vidi. Mat. 7, 5. Tudi napuhnjeni farizeji so Jezusa krivo sodili. „Z Belcebubom, so rekli, z višim hudičev hudiče izganja.“ Mat. 9, 34. Kriva sodba in natolcovanje svojega bližnjega je greh zoper kerš. ljubezen. — Tukaj vam postavim za vodilo besede Jezusove, ki je rekel: „Ne sodite, da ne bote sojeni.“ Mat. 7, 1. — „Zakaj sodiš svojega brata? pravi sv. Pavl, vsi homo stali pred sodnim stolom Jezusovim.“ Rim. 14, 10. — Zakaj pa ne smemo bližnjega obsojevati? Zato, ker se še enkrat pri sodbi tako lahko motimo; kdo pa vidi v serce svojega bližnjega? Drugič pa tudi zato ne, ker nismo mi za njegovega sodnika postavljeni. Bog je naš sodnik, ki mu je vse znano. On nas bo sodil po pravici. Njemu prepustimo sodbo. Mi se pa nikdar ne smemo prederzniti, koga obsojevati, ali pa clo njegovim dobrim delom krive namene podstavljati — zakaj mi ne vidimo v serce svojega bližnjega, mi ne moremo soditi; Jezus je naš sodnik, On bo vsakemu po njegovem zasluženju dal. Kdo se pa skoz podpihovanje pregreši? Tisti,

ki druge ljudi draži in šunta, da se med seboj prepirajo in sovražijo. Tudi tisti priliznjenci, ki zmirom pazijo, kaj bi kaj čez bližnjega slišali in zvedeli, da bi mu hitro potem vse to s potuhnjeno prijaznostjo povedali, da bi se skoz tole sovraštvo delalo. Koliko hudega iz tega gerdega greha pride. Podpihovanje je velik smerten greh, ker iz tega pridejo večkrat strašne sovraštva in nemir po hišah. In pa zato, ker se natihoma zatoženi človek opravičiti ne more, ker ne ve, kdo ga je počernil. Sv. pismo pravi: „Šest reči je, ktere Gospod sovraži, in na sedmo se mu gnusi. Sedma reč je pa ta: Kteri med brati razpertje trosi.“ Prip. 6, 16. „Preklet je podpihovavec in dvojzječnik, zakaj on bo veliko med seboj mirnih razdražil.“ Sir. 28, 15.

2. Kaj pa osma zapoved zapoveduje?

Osma zapoved zapoveduje: Resnično, odkritoserčno govoriti in djati, poganjati se za dobro ime svojega bližnjega, popravljati obrekovanja in opravljanja. — Zapovedano nam je, da moramo vselej resnico govoriti, da moramo odkritoserčni biti v besedi in djanju in zaderžanju, da moramo skerb imeti za svoje poštenje, pa tudi za čast in poštenje svojega bližnjega, in da tistemu dobro ime nazaj damo, če smo ga njemu na to ali drugo vižo vzeli in ga ob poštenje pripravili. „Skerbi za dobro ime, govori sam božji Duh, zakaj le to bo tebi bolj terdno ostalo, kakor tisuč drugih in velikih zalog. Dobro življenje ima odštete dni; dobro ime pa vekomaj ostane.“ Sir. 41, 15. — Kako pa skerbimo za svojo čast in poštenje? Za pravo čast in poštenje skerbimo takrat, kadar si prizadevamo, da bi vse lepe kerš. čednosti na sebi imeli; kadar vse dolžnosti svojega stanu zvesto spolnujemo, kadar zmirom resnično govorimo, kadar svojo besedo, svoje obljube zvesto deržimo, kadar smo, kakor pravijo, mož beseda; kadar smo odkritoserčni v besedi in zaderžanju; kadar se hudobnih ljudi in nevarnih tovaršij ogibljujemo; kadar le z dobrimi, pametnimi in poštenimi ljudmi tovaršijo in prijaznost imamo; kadar si skoz resnično brumno življenje Bogu dopasti prizadevamo. Na tako vižo nar lepše skerbimo za čast in poštenje pred Bogom in pred ljudmi. K temu nas tudi opominja sv. ap. Pavl, ki pravi: „Bratje,

karkoli je resničnega, karkoli je sramožljivega, karkoli je pravičnega, karkoli je svetega, karkoli je ljubeznivega, karkoli dobro ime daje, kar k čednosti, kar k hvalovrednemu podučanju pelja, to mislite.“ Fil. 4, 8. — Kako pa moramo za čast in poštenje svojega bližnjega skerbeti! Za čast in poštenje svojega bližnjega pa takrat skerbimo, če od njega vselej dobro mislimo, če prijazno in s spoštovanjem z njim govorimo, če njegove lepe lastnosti tudi drugim razodevamo, in kadar se za njegovo dobro ime in poštenje potegujemo.

S k l e p.

Vse to nam osma zapoved prepoveduje in zapoveduje. Prizadevajte si, po teh naukih živeti. — Ne škodujte svojemu bližnjemu na njegovem poštenju; poštenje je več vredno kakor polna skrinja blaga. Ste mu pa tisto že odvzeli skozi vaše lažnjivo, opravljivo govorjenje: tak pa storite, kar je mogoče, da dobro ime nazaj spravite. Mislite vedno na imenitni nauk Jezusov, ki pravi: „Karkoli si ne želiš, da bi drugi tebi ne storili, tega tudi ti drugim ne stori.“ Amen.

XXIX. Glej katekizem: Od devete in desete božje zapovedi.

V v o d.

Bog je nar svetejši, toraj želi, da bi sveti in čisti bili tudi v sercu, ne pa samo le v djanju; Bog je vsevedoč, toraj ve in pozna tudi naj skrivniše misli in želje; Bog je nar pravičnejši, toraj nas bo sodil in plačal tudi po tem, kar smo v sercu nosili in hranili. Da je taka, lahko spoznamo iz devete in desete božje zapovedi, kajti te dve obsegate skrivne misli in želje našega serca. Deveta božja zapoved se glasi: „Ti nimaš želeči svojega bližnjega žene“, deseta pa: „Ti nimaš želeči svojega bližnjega blaga.“ Od teh dveh zapoved hočemo danes se pogovarjati, in pokazal vam bom:

1. Kaj je v teh dveh zapovedih prepovedano;
2. kaj je v teh dveh zapovedih zapovedano, in
3. zakaj je Bog tudi naše misli in želje posebnaj postavi podvergel? Poslušajte!

Razlaga.

1. V deseti zapovedi so prepovedane vse nečiste misli in poželenja; in v deseti: vse poželenje po ptujem blagu, in poželenje, tisto po krivici si pridobiti. Nekoliko od tega je že v šesti in sedmi zapovedi prepovedano. V šesti zapovedi je Bog prepovedal nečistost v besedah in v djanju doprinašati; v sedmi zapovedi je prepovedal krasti ali ptuje blago po goljufiji in krivici si pridobiti. Ko bi bil Bog pa samo osem zapoved dal, v katerih nam je vse grehe v besedah in djanju prepovedal; bi si mnogoteri lahko mislil, da le nič ne govorim in ne storim, sem pa že pred Bogom pravičen, na hude misli in poželenja bi pa nič ne porajtal; tistih bi za greh ne štel. Ali ravno to bi bila velika zmeta, to bi človeka oslepilo in na široko cesto spravilo, ktera v časno in večno nesrečo pelja.—Da bi se pa to ne zgodilo, da bi mi sami sebe goljfali, nam je Bog še deveto in deseto zapoved dal, v katerih nam je prepovedal tudi misliti ali poželeti kaj nečistega ali poželeti ptuje blago. Skoz to nam je Bog na znanje dal, da On tudi hude misli in poželenja sovraži, če se ravno ne spolnijo; skoz te zapovedi je Bog pokazal, da že samo kaj hudega misliti in radovoljno poželeti, je greh. To nam pričuje sveto pismo tudi na drugem kraju, kjer božji Duh govori, rekoč: „Gnusboda so pred Bogom hude misli.“ Prip. 15, 26. To nam poterdi beseda Jezusova, ker pravi: „Jaz povem, da vsak, kteri ženo drugega s poželenjem pogleda, je s tisto že prešestoval v svojem sercu.“ Mat. 5, 28. Če se tedaj greh tudi v djanju ne zgodi, je vendar že sama huda misel, ja vsaka radovoljna in popolnom zavedna nečista misel — vsako nečisto poželenje, v ktero človek privoli, je smerten greh; zakaj nečiste misli in poželenja, poželenje po ptujem blagu so začetek, so izvirik vseh drugih grehov, ki iz tega pridejo, če se hude misli in poželenja v začetku ne zadušijo. „Iz serca pridejo hude misli, pravi Jezus, in skoz to vboji, prešestovanja, kurbanje, tatvine, krive pričevanja, preklinovanja.“ Mat. 15, 19. Vsaka radovoljna nečista misel in poželenje, in poželenje po ptujem blagu je greh, in v deveti in deseti zapovedi prepovedano. Pa vendar je nečista

misel in vsaka ostudna skušnjava človeku neškodljiva, ako ji on ni priložnost dal iz hudega serca, in jo sovraži. (Necista misel pa je človeku grešna:

a) Kadar ji prostovoljno daje priložnost, ali jo neumno obudi, ker prederzno pogleduje, ali posluša ostudno govorjenje, ali s kako drugo prostovoljno priložnostjo. Taka misel ni človeku nedolžna, če jo je ravno potlej sovražil.

b) Kadar ima dopadenje nad ostudnimi rečmi, ali skušnjavami, ktere iz zgole slabosti izvirajo. Ako bi to sovražil, bi ne grešil, greši pa, ako to rad ima. Veliko potrebnega je na svetu, kar je pa slabemu človeku v skušnjavo, in če ima dopadanje nad njo, ni izgovorjen, če ravno ji ni priložnosti dal iz hudega serca.

c) Če nepotrebno premišljuje, ali ima prostovoljno dopadanje nad tem, kar skuša zoper zapoved, greši v svojem sercu. Skušnjava naj pride od koder hoče, ni pripuščeno imeti dopadanja nad njo, kadar človeka skuša zoper zapoved.

d) Če iz serca želi storiti, kar mu zapoved prepove, huje greši, ko s samim dopadanjem nad skušnjavo. Kdor iz serca želi hudo storiti, greši pri Bogu, kakor da bi resnično storil. „Kdor ženo pogleda, da jo želi, je že prešestoval z njo v svojem sercu.“ Mat. 5. 28. Kdor želi grešiti, nikogar ne pohujša, kdor svojega bližnjega skuša, pohujša, in ta razloček je med njimi.

2. Kaj je pa v poslednjih dveh zapovedih zapovedano.

Zapovedano je: čistost serca, krotenje hudega poželenja, in posebno nobenih želj do tega imeti, kar ni našega. Zapovedano je, da moramo tudi svoje serce čisto ohraniti, da ne smemo tistega omadeževati skoz gerde, nespodobne misli. Zapovedano je, da moramo vse hudo poželenje v našem sercu pogašati, da se moramo zoperstavljeni vsem necistim željam, da moramo tudi vse poželenje po ptujem blagu nazaj deržati in zatirati. To nam je Bog zapovedal, da bi na tako vižo greh v začetku zadušili, njega ne bi žalili, sebi pa ne bi škodovali za čas in večnost. — Hude misli in poželenje, v ktere človek ne privoli, kterim se na vso moč

zoperstavlja, niso greh.) Hude misli in poželenja pridejo od popačene človeške nature, ali pa skoz noterdajanje hudega duha. Če se pa takim mislim in željam hitro zoperstaviš in jih preženeš, nisi grešil skoz tiste, ampak si še le dobro delo storil, si zasluženje pri Bogu si pridobil. Od tega nas prepričajo zgodbe iz življenja svetnikov. Nar večji svetniki so bili večasi naj več skušani, nar več nadlegovani skoz gerde misli in poželenja, s kterimi jih je hudi duh motil. Ali z božjo gnado so vse premagali, so Bogu zvesti ostali, svoje serce čisto ohranili, in si ravno skoz to še lepšo krono za nebesa zaslužili. Tako storimo tudi mi. Varimo se greha v besedi in v djanju. Pa tudi v take misli in poželenja ne privoliimo, od kterih vemo, da so grešne in Boga razžalijo. Če nas pa vendar take misli in poželenja večasi obhajajo in nas v greh napeljujejo, se jim pa hitro ustavljajmo, hitro jih pogašajmo, hitro si jih iz glave spravimo. Prosimo Boga za gnado in pomoč, da nam On pomaga, vse skušnjave premagati. Z božjo gnado bomo vse zamogli. Mislimo večkrat na tiste tolažbe polne besede sv. pisma, ki pravijo: „Blagor človeku, ki skušnjavo prestopi, zakaj, kdor bo tisto premagal, bo prejel krono večnega življenja.“ Jak. 1, 12.

3. Zakaj je pa Bog tudi naše misli in želje postavi podvergel?

Bog je tudi naše misli in želje postavi podvergel zato, da bi nam pokazal: 1. Da je On Gospod naših serc. Pri sv. kerstu smo se odpovedali hudiču, njegovemu napuhu in vsemu njegovemu djanju. Naše serce je postalo tempel sv. Duha. Celo serce naše smo takrat zročili sv. Duhu. Božji Duh pa le v čistemu sercu prebiva, v kterem ni nobenih gerdih misel, nobenega nespodobnega poželenja. Serce omadežano pa sv. Duh zapusti in hudi duh ga vzame v svojo oblast. 2. Bog je tudi naše misli in želje postavi podvergel, nam pokazati, da mu nič ni skritega od vsega tega, kar se v našem sercu godi. Človek se zna pravičnega delati v svojih besedah, v svojem zaderžanju pred tim svetom; v svojem sercu pa vendar zna hudoben biti skoz svoje gerde misli, skoz svoje prevzetne misli, skoz svoje hudo, nečisto poželenje. Nobeden tega ne ve. Človek zna tako zvit biti, da vse druge goljfa; zakaj

v serce mu ne more nobeden viditi. Ali eden je, ktereга pa goljfatı ne more. Eden je, ki pa vse vıdı in ve; ki vıdı tudı v tvoje serce, ki spozna vse tvoje nar skrivniše misli, kteremu je odkrito vse, kar se v tvojem sercu godı. Bog je vsegavedoč, pred njim nič ni skrito, pred njim je terda tema kakor beli dan. Bogu je znana vsaka misel, vsako poželenje tvojega serca, od kterih tudı nobeden človek nič ne ve. Zatoraj je prepovedano, hude, gerde reči premissljevatı, ali poželetı, da skoz to Boga ne razžalimo, kteremu je vse odkrito, kar se v našem sercu godı. 3. Bog je prepovedal vse hude misli in želje, nam pokazati, da je njegova postava boljšı, ko vse človeške postave, ktere zamorejo le naše zunajne dela zapovedovati, ne pa tudı naših znotrajnih misel. Nobeden človek, nobeden kralj ali cesar ne more tvojih misli in želj v strahu imeti; nobeden ne zamore zapovedovati čez tvoje misli in poželenja; zakaj tvoje serce še zmirom prosto ostane, si lahko misli ali poželi, ker se mu poljubi. Človeške postave so tedaj nepopolnoma, kar le zunajne dela zapovedati znajo, čez misli in želje tvojega serca pa nobene oblasti nimajo. Ali pri Bogu je to čisto drugače. Njegova postava je popolnoma; On gospoduje tudı čez tvoje misli in želje; On tudı zapove, kako moraš misliti, kake želje imeti, da njega razžalil ne boš, kteri vse dobro vıdı in ve, kar se tudı v tvojem sercu godı. — Bog je tudı naše misli in želje postavi podvergel, da bi nam pokazal, 4. da, če se hočemo greha varovati, ga moramo precej v začetku, ga moramo v njegovem izvirku, kar je hudo poželenje, zadušiti. Začetek ali izvirk vseh grehov so pa hude misli in poželenja, zatoraj moramo jih hitro zadušiti, kakor se v našem sercu vnamejo, da v tiste ne privolimo in greha ne doprinesemo. Zato je tedaj v deveti in deseti zapovedi Bog vse hude misli in poželenja prepovedal. —

S k l e p.

V tih zapovedih se posebno učimo, da ni zadosti, božje postave samo po čerki spolnovati, da ni zadosti naše dolžnosti, ki so zapovedano, le zunajno, na videž — na pol — nekoliko spolnovati, ampak mi moramo resnično voljo imeti, to je, mi moramo iz celega serca pripravljeni biti; vse to storiti, v mis-

lih, besedah in djanju, kar nam Bog v svojih zapovedih zapove; vse to pa opustiti, vsega tega se pa varovati v mislih, besedah in djanju, kar nam prepove. Na tako vižo bomo božji zvesti služabniki, kateri njegove postave v duhu in resnici spolnujejo. In veselimo se; kajti Bog nam je obljubil že na tem svetu, svoj blagoslov in mnogo sreče, kar tudi večkrat očitno pokaže; ali če nas tudi na tem svetu ne plačuje za našo zvestobo, za naše dobre dela; nam bo pa na unem svetu tisto plačilo, tisto svetlo krono podal, ktero je tamkej vsem svojim zvestim služabnikom in spolnovavcem svojih zapoved od vekomaj pripravil. Amen.

Zgodovinski izgledi.

* Daj nam danes naš vsakdanji kruh. Leta 1810 je na Švajcarskem bogat kmet svojo tretjo ženitbo obhajal. Vsega je bilo dovolj. Prav razujzdano so se obnašali. Gerde in nesramne pesmi so peli, in prazne kozarce so pobijali. Nek popotnik je tudi bil od ženina povabljen. Ali ptujec se zahvali ženinu za povabilo. Ženin pa pravi popotniku: Žal ti bo, da ne greš na ženitbo. Ali popotnik mu rahlo odgovori, da bo dro nja grevalo zavolj tega, kar danes uganjajo. „Kaj, zavpije ženin, kaj mene bo to grevalo? — Nikdar, moj gospod, tudi kmeti morejo dobro živeti, kar koj gospodi v mestu. Jaz imam denarja zadosti, meni ni treba, za vsakdanji kruh prositi.“ Sedem let potem ustane huda lakota l. 1817. Prej omenjeni popotnik pride v mesto Z., kjer je nekaj opraviti imel. Ravno je bi somenj, beračev je bilo zlo veliko. Naenkrat ljudi vkup letajo. Star mož je omedlel in je blizo smerti. Dva moža v sterganih oblačilih mu pomagata. Popotnik praša, kaj da je temu možu. Vsi mu odgovorijo: „Lakote mora umreti.“ Dobrotljivi in usmiljeni popotnik ukaže hitro, iz bližne gostivnice tople mesene juhe prinesiti in mu jo dati. In kmalo se stari mož okreпча. Tri dni ni nič jedel in je v mesto prišel, da bi si bil kej kruha sprosil. Ko je star mož že sam juho jesti mogel, je odkril svojo glavo in začel očenaš moliti. Besede: „Daj nam danes vsakdanji kruh“, je večkrat ponavljal.

Popotnik ga da v gostivnico peljati in mu jesti prinesiti. Tu ga poprašajo in zvejo, da so njegova žena in njegovi otroci že umerli, in da je nekdam bogat mož bil. Ko je to povedal, začne jokati in pravi: „Ja, jaz sem bil prej bogat. Ali jaz se ne jokam zavolj premoženja, kterega sem zapravil. Jaz sem to vse zaslužil. Boga sem bil zapustil in nisem žebral. Sem mislil, ker sem bogat, Boga ne potrebujem. Jaz sem se smejal, ko mi je enkrat mlad mož iz mesta rekel, da bodem še grevengo čez svoje življenje občutil, in da bodem za vsakdanji kruh prosil. Oh, kako resnično je govoril!“ Popotnik, kteri nam je to pravil, je tudi konec tega moža zvedel. On se je spokoril, in še na smertni postelji je okoli stoječe opominjal, da ne smejo molitve pozabiti: „Daj nam danes naš vsakdanji kruh.“

* Kakor mi odpuščamo svojim dolžnikom. Dve sosesčini ste zmirom v razpertiji živele. Vsaka je mislila, da ima prav in tako niste se spravile. Slednjič so se zbrali in so začeli se toževati. Ali star kmet ustane in pravi: Bratje, važna je ta reč, katero imamo! Naši dedeji so vsako reč z molitvijo začeli. To moramo tudi mi storiti; odkrite se in z menoj očenaš molite. On začne žebirati in ko na konec pete prošnje pride: „Kakor mi odpuščamo svojim dolžnikom!“ okoli sebe pogleda. Naenkrat vsi obmolčijo in nočejo dalje žebirati; ali kmalo pravijo: Mir, mir mora biti!“ in so si roke podali in lahko očenaš dokončali.

* Uslišana prošnja. Sv. Kalupa, puščavnik je veliko terpel. Bil je zlo skušan. Vest ga je pekla in tudi hudi duh ga je zmirom nadlegoval. On je skušal in skušal, tega se znebiti, ali vse zastonj. Pa naenkrat začne očenaš moliti in in ko k besedam pride: „Reši nas vsega hudega“, je te besede večkrat izrekel in kmalo v svojem sercu mir občutil; bežali so vsi njegovi sovražniki. Zato moramo tudi mi radi moliti: „Reši nas vsega hudega, o moj Bog! pošli vsako drugo kazen, le greha nas obvaruj.“ Kdor tako moli, bode gotovo uslišan.

* Marija pomaga. Da nam Marija v smertnej uri pomaga, nam sledeče kaže. Brat Anton je bil zlo bolan. On svojega spovednika pokliče in mu reče. Jaz bom v saboto umerl. „Spovednik ga

praša, kako to ve? „Meni je, odgovori, moja gospa povedala, in zavolj tega sem dobre volje.“ Ali tisto noč ga hudič strašno skuša. Strahú hoče iz postelje skočiti. Ko to njegovi brati slišijo, hitro priletijo in ga najdejo, ko je klečal in trepetal; slišali so zraven besede: „Ni več, kakor ti praviš, sem vse svojemu gospodu povernul.“ Res je, da sem enkrat v klostru jabelko vzel in drugikrat vialo pil brez dovoljenja, ali zato sem pa pokoro delal.“ Iz teh besed so bratje zvedeli, da ga hudič toži in da ga sodi. Pa vidili so, da ga nekdo naprej vleči hoče; Marija mu pa na pomoč pride in ne zapusti svojega zvestega služabnika. To je sam povedal in zmirom je Marijo častil in tudi svoje brate opominjal, da imajo to storiti. Vesel je bil do sabote, in zvečer, ko je večernico zvonilo, je v Gospodu zaspal.

* Patnošter smerti reši. Leta 1808 se povzdignejo Španci zoper Francoze. Vsi Francozi, ki so bili v mestu Madrid, so bili pomorjeni. Nek zdravnik, zvest služabnik Marije, je ravno ta dan sv. rešnje telo sprejel in potem je šel po svojih opravilih. Ali na potu ga napade truma Špancov, in ga hoče umoriti in ga preklinja kakor nevernika. „Nikdar jaz nisem nevernik, zavpije, in potegne iz aržeta roženkranc, kterega je zmirom seboj nosil.“ Potolaženi so bili Španci. Oni so ga tudi skoz mesto spremili in v hišo peljali, kjer je brez nevarnosti bil. Ko se je spet na Francozko vernil, je povedal, kako mu je Marija pomagala in iz hvaležnosti je skoz cele devet dni sv. devico Marijo častil, da ga je tolike nevarnosti rešila.

* Marija na smertno uro. Sv. Janez od Boga je zmirom sv. devico Marijo častil. Ko je nja zadnja ura prišla, je serčno želel svojo ljubo mater viditi. Marija se mu pa tudi resnično prikaže in pravi: „Janez! jaz ne zapustim svojih služabnikov v tej uri.“ Prav lepo je zaspal. Od nadškofa je presv. zakramente sprejel in potem je pokleknil, sveti križ objel in djal: „Jezus! v tvoje roke izročim svojo dušo!“ in tako je zaspal v Gospodu.